

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
 Egy évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Egy óra 1 frt — kr.
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

Á debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr
 Nagyobb terjedelmű s többször
 hirdetések alku szerint jutányos
 áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden
 külön beiktatásért 30 kr.
 Hirdetést vagy reklámot magában
 foglaló ujdonság sora 50 kr
 Nyilttéri közlemények minden
 petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay
 Gyulánál és a szerkesztőségben
 Kéziratok vissza nem adatnak.

A politikának is van szive!...

— Karácsonyi elmélkedés. —

Debreczen, decz. 24.

Karácsony... az emberiség megváltójának születés napja. A szeretet világot betöltő ünnepe.

... Midőn a lélek áhitatba merül, a gyűlölködést, a bosszút, leveri a szív lelkesedése... a szeretet.

Midőn a megdicsőült Üdvözítőre emlékezve a legridegebb, a leggonoszabb ember kedélyvilága felett — habár csak pillanatokra is: ur lesz a jó... és szereteteire, övéire gondolva, szívében megmozdul egy szál ideg — s ha hatalmas azt sugja: szünjön meg az üldözés ostora; ha hatalmas nélkül való: megilletődve sóhajt fel és megbánva gonosz tetteit visszasírja a lábbal tiport erkölcsi tisztaságot...

A szeretet, a béke szelleme betölti a kerek világot, a paloták ragyogó — fényben uszó termeit ép úgy, mint a nádfedeles széljárta viskót.

És mégis azt mondják, az a közfel-fogás: »a politikának nincs szive«... .

Pedig van...

Következményeiben népmilliók siral-mára vezetne: ha nem volna. — Van! Mert tagadhatlan, hogy a politika bibliájában is előfordul gyakran a »rokon-szenve« azon nyilatkozata, mely elveket, eszméket ragad magához s ellentétet képez a szeretet üldözőivel szemben.

A »szeretet«, e magasztos érzelem összekötő hidat képez a jóra, nemesre,

nagyra; általában az erényre törekvők között.

S valyon van-e a modern legujabb kornak oly kételkedő bölcse, államférfia, ki tagadni merné, hogy a politikának is főfeladata, mondhatnánk ideális végcélja: az erkölcsi jóra — az erényre törekedni?...

Az emberi jólét, a műveltség főrugói tehát mégis találkoznak azon gyűpontban, a hol a szív legmélyebb aknáiban, legrejtettebb redői között, a külszin fagyos látszata mögött örök érzemény: a szeretet veszte-tüze lángol!..

Mig az emberiség meg nem hazudtolja eredetét és a világrend által kitűzött magasztos feladatát: a szeretet mindig varázs-hatást fog gyakorolni tetteire s így politikai életére is!..

A politikának is vannak kedvenc szülőttei, kiket a nagy tömeg félrevezettetve később megfeszíteni igyekezik. Vannak eszmék, melyek világitó fényben tűnnek fel s habár homályba borítani törekednek is azokat, a szivtelen, hatalmi érdekek hősei. — nem mulnak el soha, mivel halhatatlanoknak születtek!...

Azért-e, mert a szeretet örök nem-tője, bűvös hatalmában tartja az emberiség jobbait; azért-e, mert az öröklét egy pillanatának — az évek vége felé jártában az ember inkább magába száll: de kétségtelen, hogy a politikai érzület is megköveteli a maga karácsony-ünnepét, melyen a szeretet bol-

dogító érzelmeinek engedi át magát, mint hazafi!

Kössük össze tehát mi is a szeretet vallásának és a honszerelmnek ünnepét e nagy napon, melyen az erkölcsi élet dics-sugaras martyrja, diadalra vezető apostola született.

A béke, — a szeretet, tövis koszorúval megkínzott apostola: Megváltónk született!..

Valyon a tengernyi áldozat, mit a magyar nemzet hozott és hoz mai nap is, elhozza-e a megváltást szegény Hazánkra?

A jobb jövő reménye uralja egész valónkat: így csak természetes szívünk azon érzelme, mely szeretett Hazánk iránt áldozatokra ragadja a nemzet — e nagy családta — egyes tagjait.

S valyon nem szükséges-e, hogy a szeretetnek ünnepet üljünk a Haza oltára körül?

Óh! mily erőszakos eszközökkel s mily következetesen üldözték szívünk szerelmét századokon keresztül, mely Hazánk, ez édes szülő anyának érdekei, jóléte, boldogsága felé ragadta a magyart!?

Pedig a hazafi lélek rajongó bánatával, majd a gyújtó lelkesedés feledhetlen igéivel röpitte világgá Hazánk egyik láng-lelkü költője:

»... Bölcsöd ez, majdan sirod is, mely ápol s eltakar«... mert »A nagyvilágon e kívül nincsen számodra hely! Áldjon vagy verjen sors keze: itt élned s halnod kell«!...

Hol van tehát az a hatalom, mely

A DEBRECZEN TARCZAJA.

KARÁCSONYKOR.

Ki született ma? Ki az a gyermek?
 — A Szabadító, Megváltó, mondják.
 Melyet szaggatnak vérző keservek —
 Leveszi a szív bánata gondját.
 Elmegy a szegény kunyhájába,
 Kopog paloták ajtaján,
 Ahhoz, a ki kiáltja, várja,
 S ki feled vígalmak dalán.

Hozám ne jöjjön, én megyek el hozzá:
 Hitem lesz után Bethlehembe....
 Hisz' az én házamból — többi szenvedők!
 Hozzatok majd soká mehetne.

Tóth József

Boldog időkbl.

Ha ebbe a mi városunkba is jönne még legátus, mint néhány év előtt: nem ennek a papirnak, de neki beszélném el úgy pipaszó mellett az én legationális emlékeimet. De mivel itt bővében vagyunk a prédikátoroknak: a mi szent eklésziánk nem kereste meg az

őreg kollegiumot fiatal áron vesszőkért; s így csak ennek a lelketlen papirnak vések a fehér bőrre belöle, hogy vigye el az újságba karácsonyi üdvözlétül. —

... »Testi szemeimet behunyom és lelkem szemeivel nézek« szét az alföld térein. Látom nagy után az árva diákot. — Ott Tisza-Szölös felé igyekezik egy parányi ember, vállán az ünneplőt rejtő viaszos vászon. Erősen gesztál és deklamál: a predikációt vágja: most van Pál apostol első útján. Amott Szilárd felé ballag egy nagy csizmájú Péter, gyurva a sarat, mély gondolatokba mélyedten: nem ugratták-e be az elekezió. Arra délnyugotnak Szeghalom felé kocsikázik egy jókedvű Timotheus, kocsisostól együtt füstölnek erősen. Ez biztos mindenről, sok pénzről, jó borról, szép leányról. — Amoda a szentesi viczinálón is látok egy huszonhét gombos zsinatiba préselt apró bajuszu atyafit zóna kufferrel. Ez már káplánságról is fog beszélni az öreggel. Mindezek az alakok olyan ismerősek, olyan egyszerűek velem... Boldog diák évek! — ha még egyszer csak Tisza-Szölös felé közzoghatnék...

Ne siess úgy deklamáló kis diák! pihenj meg te sártenger Robinsonja! ne hajtass úgy jókedvű Timotheus! — hadd megyek el veletek csak úgy sublegátusnak; hadd nézzelek végig benneteket a kostalak pipafüst-felhőiben, a zsufolt templom szószékén, a tiszteletes ur szives ebédjén, a kurátor uram dikciót váró névnapján, a disznótorok kifogyhatlan öblü kancsója megett, a nóta árjában s a lakadalmak örök csárdásain...

Nem állanak meg, sietnek: ünnepszombatja van; az alkony már piritja didergő kezeit az ég alján s a falu még messze.

Nézek utánok busan: egy önkéntelen sohaj röppen el ajakamról: jó s u s t!

... Ott vagyok a hemzsegő kostalakon. Már negyedszer ültettünk finánczot a kifőtt debreczeni kanál (pipa) fölibe, a mint menyecske szemü parazszsal spóroljuk a gyufát hogy olyan nehezen lehet már hozzájutni ehhez a kis füstölőhöz. — Végig bíráljuk az összes pedagógusokat, a megboldogultaknak se hagyva békét — Pestállóczitól Gönczin át Joó Istvánig. Majd a tanári kar fölött tartunk

megtillthatná a hazafinak — Hazája iránti égő szeretetét?!...

... Óh! hányszor sötét, borús felegekkel takarák el előlünk a fénylő és termékenyítő nap áldáshozó sugarait, hogy a hideg közöny jégpalotájához élet nélküli sivárságához szoktassanak!...

De a szeretet világa áttört a sötét borulaton s felmelegíté a honfiúi sziveket, melyeknek lüktetése életjelt adott!..

Igen!; a Haza önállósága természetes szükségének öntudatos érzete elővasztá a hideg közöny jegét s a szeretet, mint honfiuságunk megváltója, megjelen a kísértések óráiban is és megmenti az enyészettől a hon drága poraihoz élethalálra ragaszkodók üldözött sorait... »Cato esse, quam videri, bonus malebat«...

Eljött a szeretet ünnepe, melyen honfiúi buzgó imáinkban könyörgünk a magyarok Istenéhez, hogy örömmünneppé válják minden nap a honfiakra nézve, kiknek politikai bibliájukban mindenjel minden sor a honszerelem dicsőségének kinyomata! Óh! a honszerelem legyen politikai megváltója a magyarnak, hogy azért minden helyen, minden nap ünnepet ülhessen az egész nemzet... az önálló, a boldog Magyarország szabadságfájának ezer éves — viharedzett lombjai alatt!

E géniusz vezesse nemzetünk fátyláját s zengje milliók égre szálló szent zsoltosmája: »Mebühödté már e nép, a multat s jövődöt!...« **Jeney Miklós.**

A képviselőház feloszlata. A képviselőház tegnapi ülésén a kereskedelmi szerződés harmadik olvasása után nagy meglepetés érte a képviselőházat.

Ugyanis Szapáry miniszterelnök kijelentette, hogy a magyar kormány a koronának javaslatot tesz a **képviselőház feloszlata** iránt s annak törvényes időn belül való leg-rövidebb összehívása iránt.

A kormány ezen eljárását azzal indokolja, hogy a képviselő-választási mozgalmak már annyira folyamathban vannak, hogy a képviselőház és a képviselők nem dolgozhatnak nyugodtan.

Egy másik indoka a kormánynak az, hogy

a reformjavaslatokat rövid időn keresztül akarja vinni.

Mindezen indokoknál fogva indítványozta Szapáry, hogy érdemleges ülés ne tartassék, csak jan. 4-én, hogy akkor átvegye a főrendiháznak a kereskedelmi szerződésekre vonatkozó üzenetét.

Szapáry utolsó szavait a ház nagy megütközéssel fogadta és óriási lérmá és zaj keletkezett.

Az ellenzék részéről először is **Irányi** szólalt föl, azután **Helffy**.

Végül **Ugron Gábor** állott fel és hatalmas beszédet mondott a kormány ezen újabb merénylete ellen.

Angyalok.

Hideg, fagyos karácsony este,
Ugy fázna fenn az angyalok,
Mégis le kell ma szállni nekik,
A földre, mely fénylik, ragyog;
Pompázik a szép föld határa,
Az angyal látni úgy eped,
Kopogni itt, kopogni ottan,
S kívánni boldog ünnepet!

Egygyé varázsol mindent, mindent
A szeretetnek napja ma,
Egy szív melenget lenn a földön,
A megváltónak szent tana;
És e melengető sugárnál
Sok angyal ott hagy kék eget,
Lejőnek látni boldogságot,
S kívánni boldog ünnepet!

Ezer kicsiny fenyőcske rakva,
Van ott cukor, aranydió,
Köröttük vidám dal zenéje,
Hogy az angyalka oh mi jó!
Kis gyermek itt, kis gyermek ottan,
Bábunak, kártnak mint nevet,
Tovább, tovább szállong az angyal,
Kívánva boldog ünnepet!

Nebet, nevet a fürge népség,
S mi gondokban merengve itt,
Kérdezzük, hozzánk jó ma angyal,
Ki boldogit, ki megsegít?
S e pillanatban röpke szárnynyal,
Csapongva kis házunk felett
Angyal-sereg szállong a légben,
Kívánva boldog ünnepet!

ítéletet: Géresit megtévén osztrák egyetem tanárnak, Elek Lajost kandidálván jó előre egyházkerületi főjegyzőnek. — A theologiai tanár uráról hallgatunk: a rekrám mert inem ismeri őket, én felő tiszteletből.

Aztán neki esünk a politikának. Tiszát leteaszszók (nem bekövetkezett?) Boszniát visszasaadunk az osztráknak (vagy az övé?) tíz millióért. Ebből öt milliót megszavazunk a tanítók nyugdíj-alapjára, hármat a Debreczenben felállítandó egyetemre, kettőt a honvéd-menháznak. A rektor uram egy krajczárt sem enged el. — Mikor a nagy birodalmak szétáraboláshoz fognánk: az a politikához nem értő rektor né beszél, hogy: kedves apjokom d a r a b o l j kenyeret. — A háboru zaját fölvaltja a gyermekek hemzsege: jön az apró sereg a konyhaból nem muszkára, csak hurkára éhes étvágygyal. A kardok helyett tányérok csörögnek... Vacsorához ülünk. — Én tisztességre is, de főleg az apróságra ügyelek, pedig nincs okom rá: elég hatalmas i n v á z i ó t i n d i t ellenünk az egyszerű, de jó ízű konyha. Vacsora után borozunk. A rekrám megkérdi az ünnepi textusom csak ugy szokásból; s elkéri az urvacsora utáni predikációm ha nem •Nem

a d t a M ó z e s...« volna, mint az elődömé.

Az ablak alatt fölhangzik a pásthorok éneke, kedves, csengő gyermek hangokon: **Az Istennek szent angyala...** A rekrám belebasszizál, én is segíték, utóljára az apróság is fujja... csak az a halvány arcú lány néz önfeledten maga elé, némán, mintha neki nem szólna az angyalok örömeke...

Nyugalomra térünk. Én álmodom arról a halvány, szép rektor-leányról, hogy egy hét múlva elfeledjem. — Ő talán seukiról?...

*

Az álom szétfoszol, itt vagyok szobámban. Künn ünnepet hirdetnek a harangok. — Ünnepi predikációm behajtom. A többi már az ágyban álmodom vissza.

T.—Diakon.

Stefánia özvegy trónörökösne könyve. Bécsből jelentik, hogy a király engedélyt adott egy Stefánia özvegy trónörökösne tollából származó irodalmi mű kiadására. A művet jótékony célra Lúnaszt Adolf bécsi könyvkereskedő adja ki.

Egyik benézve sugja halkán:
Nem jönnek, várjunk még vele,
Mert kis fiunk csak imént röppent
Közülök mennyből, földre le:
Ha társait pillantaná meg,
Elszállna velők, ugy lehet,
— Ó most felejt, álmodva csendben,
Oh boldog, boldog ünnepet!

Kolosvári Aladár.

BELFÖLD.

Szilágyi megbuktatására törekszik a nemzeti párt, mely kedden szervezkedett Pozsonyban, hogy a hatalmas miniszternek ellenjelöltet állíthasson. Apponyi Albert gróf közelebb szintén Pozsonyba megy, hogy lelkesítse párthiveit.

A mezőturi kerület függetlenségi és 48-as pártja Turkeviben dr. Tóth János földbirtokost s debreczeni lakost léptette fel képviselőjelöltül a jövő választásokra az Ugronpárti Ádám Sándor ellenében.

KÜLFÖLD.

Az orosz éhínség következményei. Hübenet közlekedésügyi miniszter január elsején megváltik állásától. Werhofszyk vasuti igazgató leköszönt. Az inségre jutott vidékek kormányzói közül többeket nyugdíjaznak, hogy erélyes férfiakat ültessenek helyükbe. Különösen az inség sujtotta vidékek részére egy rendkívüli hatalommal fölrüházott fölkormányzót neveznek ki.

Freppel Károly Emil, Franciaországnak legjelesebb főpásztora és hírneves egyházi írója, jobb létre szenderült. Freppel Brest városának volt képviselője és mindig élénk részt vett az egyházpolitikai vitákban. Népszerű alakja és egyetlen papi tagja volt a képviselőháznak. Cuvrieren kívül, a ki blouset visel, ő volt az egyedüli képviselő, kinek nem volt polgári öltözéke. Freppel 65 é. volt és egész haláláig ép erőnek örvendett.

MENYEGZŐ UTÁN.

Irta: Lovász János.

A fényes esküvő, mely hetekig foglalkoztatta a főváros intelligens köreit, szemkápázató pompával ment végbe. Diszes fogatok, előkelő uraik czimerét viselő egyenruhás kocsisaikkal, egyenletes trappban vonultak hazafelé az Andrássy ut faburkolatán.

Fehér selyembe öltözött, vidám arcú leánykák, mellettük egy-egy csokrot tartó gavallérral, mosolyogva, mintegy öntetszelegve hordták pillantásaikat az utcán járó kelőkre, a kik a kíváncsiság elpalástolhatatlan ingerével állottak meg az utfélen, hogy végig nézhessék e fényes lakodalmi menetet.

Leghátul, egy tágas sötétkék bársonyülésű kocsin jöttek az új párok. Balfelől az új asszony, szép szőke fején hátra vetett fehér fátyollal s jobbról a boldog férj, Keleti Ádám, miniszteri tanácsos ur, kezében lengő tuba rózsa bokrétaival, arcsán az izgatottság lángjával. Felé-felé hajlik menyasszonyának, kivel az imént mondták el az örök esküt, és boldogan, elragadtatva a bekövetkezendő gyönyöröktől, szorosán simul élete párjához, hogy már itt az utcai nép előtt fitogtassa forró szerelmét, melylyel 56 éves kora daczára magához mérszelte csatolni a szép és alig 20 éves Váry Irén k. a. életét.

A menyasszonyi koszoru myrtus virágai alatt, hosszasan tekint az ártatlan leány szemébe és szótlanul gyönyörködve néz a piruló menyasszonyra, jövője boldogságának eme kedves megteremtőjére, a ki egykedvűen, majdnem haragos arcot mutatva ül mellette s ideges szemjártatással várja, hogy végre haza érkezzenek.

A kocsi egyszerre megállanak a lakodalmi ház előtt. A Keleti Ádám min. tanácsos kétemeletes bérháza ez, hol az új pár — majd a kékutazás után — meg fogja kezdeni az életet.

Tömegesen érkeznek a gratuláló táviratok, melyek rövid szavakban kívánnak örök bol-

dogságot az új párnák. Az estebéd alatt ékes szónoklatok mondják el az élet bölcs tapasztalatait s a cigány muzsika zibongó tussai közt szüntelenül éljenezik az új párokat.

Végre elérkezik a bucsuzás perce. Éjjel 1 órakor az új pár kékutazásra indul. A leány szülei könnyhullatva borulnak gyermekükre s áldást, gondtalan életet kívánva még egyszer, elbocsátják őket. A vasutnál aztán újra kezdet veszi a bucsucsök, az asszonyi sírás, míg végre is az új párok egyedül maradnak vasúti szakaszukban, s kendőjüket lobogtatva indulnak a déli vidék felé.

Két hónap telt el azóta, hogy Keleti Ádám és neje elmentek kékutjokra s két hónap múltán egyszerre csak megnyitlak a Keleti palota lesötétített ablakai, elzárt ajtóit, hogy új fényvel és elegáns kényelemmel fogadják magukba az új asszonyt.

Hazatértek. A férj most is azzal a boldogságot sugárzó arcczal és fényes tarkóval, a melylyel utjuk előtt láttuk s az asszony hasonló hideg kimért nyugalommal, mint az esküvő napján.

Ha beláthatott volna a min. tanácsos ur ifju neje nék a szívébe, bizonyára megrettenve tapasztalta volna, hogy ott az ő helye nagyon is szűk határok közé van szorítva; a szerelem helyett, melyről ő álmodott, bizony csakis csekélyke vonzalom az, a mely neje részéről őt illeti.

De hát 56 évvel, a szerelem őszén ki gondolná a bimbókat, egy pár napig tartó illat-talan virágoknak, ki hinné, hogy a verőfényes napsugár oly rövid idő múlva csak a tél hó-pelyheit tudja megcsillogtatni?! Ezzel a szerelmi vaksággal, ezzel a mindent magának vindicáló boldogsággal járt ifju neje kedvében Keleti ur, s minden parányi kívánságot a hűséges szolga készségével teljesített. Belátta, hogy így kettecskén neje nék nagyon is unalmas napjai lehetnek s gondoskodott arról, hogy egy-egy este szórakoztató mulatsággal legyen megédesítve. Estélyeket adott s meghívta rá a régi barátokat is. Azokat a barátokat, a kik elől ő szép simán minden akadály nélkül elhálászta a bájos Váry Irént. S ilyenkor félrehúzódva a nagy salon egy zsölye székeben, sugárzó szemekkel nézte a fiatalságot, mint rajongja körül az ő kis feleségét. Összehasonlításokat tett az asszonyok között s újra meg újra, mindig arra a tapasztalatra jött, hogy neje nék egyetlen mozdulatával, egyetlen lépésével sem versenyezhet a többiek legkeresettebb coctériájá. S azután kezdte önmagát dicsérni, kitűnő férjnek tartani, a ki neje nék minden kívánságát előre kitalálja és teljesíti. És mindég megborzongott arra az édes gondolatra, hogy mikor ez a fényes vendégség hazatér, a nagy salon gázvilágítása helyett remegő kezekkel gyújtja ő meg a hálószoba pislákoló gyertyáját, s milyen észbontó vágyakkal öleli át neje nék karcsu derekát, milyen forró csókkal zárja le azt a durczás kis ajkakat, mely nem egyebbre termett, minthogy csókokat osztogasson.

Ez alatt ő persze csak azt értette, hogy neki osztogasson s meg sem fordult az eszében, hogy más valakit is gondoljon alatta.

Az ifju asszony pedig napról-napra úgy találta, hogy az őszi napsugár soha sem fogja őt melegével felhevíteni, hogy a készséges szavak és tettek, nem tudnak előtte semmi becsesl sem bírni. Sokkal tapasztaltabb, okosabb volt mintsem be ne látta volna azt, hogy ő a fiatal, szép nő ezerszeres boldogságot ne lehetne akkor, ha nem a kényszerűség, hanem a szíve vágya, a lelke vouzódása teremthetné azt meg. A szenvedély ugyanis nagy mértékben bele volt teremtve, mikor már hosszasan gondolkozott erről a témáról, úgy találta, hogy immár szíve hangozabban dobog mint azelőtt, s majdnem követeli azt a jogot, a melyet nem rég elszakítottak tőle.

S azokban a csöndes órákban, mikor férje irodai munkákkal elfoglalva, egészen magára hagyta a nőt, szeme elé került egy barna ifju arcza, vékony termettel, beszélő szemekkel és sugdosó ajakkal; elébe került és sugdosott fülébe szerelmes szavakat, édes vágyakat, szív-dobogtató fájdalmakat.

Hiszen így szokott az kezdődni. Egy pár pillanatig vele foglalkozik, egy-egy sóhaját észre veszi, egy két gondolatot a szeméből ki-olvas, a kezzorításokat viszonozza, ha vele beszélget, jól érzi magát, ha meglátja nyilvános helyen, tul néz rajta, de ha egyedül találkoznak, egymáson feledik tekintetüket. Hát persze, hogy így kezdődik, így folyik gyorsan, gyorsan s mikor már nem lehet megállítani, akkor érezi a nő, hogy benne van a szerelem igazi boldogságában.

Igy volt Keletiné ömeltősága is. Már nem érezte boldogtalanságát olyan súlyosnak, már tudta, hogy létezik számára egy olyan boldogság is, a mely után még csak rózsás kezének egyik ujját nyujtotta ki, de a mely — érezte — egészen magával fogja ragadni.

Eh! mit bánja ő. Úgy lesz, a hogy lenni kell! A férje valami hivatalos dologban elutazott. Irén az ablak mellett várja az est le-szálltát és semmi türelmetlenséget el nem áruló szemekkel nézett gyakran az órára.

Nehéz, téli ruhába volt öltözve, az asztalon uti bördönd. köpeny, sűrű fátalos kalap.

Pontban 6 órakor belépett hozzá az, a kire várt. Szenvedélyesen ölelték át egymást, csókolóztak és ismét ölelkeztek. A férfi végre így szólt:

— Tehát menjünk.

Az asszony csöngetett a szolgának és levitette a bördöndöket a kapu előtt álló kocsihoz. Ő addig feltette a kalapját, a fátyolt le huzta arczán a férfi s ezen keresztül homlokát mégegyszer megcsókolta. Azután kiléptek, bezárták maguk után az ajtókat s a bámuló szolgának ő méltósága kezébe nyomva egy pár forintot így szólt:

— Ha férjem hazajön, és én talán nem leszek itthon, írő-asztala fiókjában talál egy levelet. Jó napot!

Beültek a kocsiába és elhajtattak.

... Keleti Ádám mint tanácsos ur haza érkezett. Fáradtan, bosszankodva a két napi vesződések felett állott meg kocsiájával háza előtt. Neje nék nem is tudta megírni, hogy melyik napra várja.

A házmester podgyászait leszedte és átadta ő méltóságának a lakosztály kulcsait. Keleti ur nagyot nézett és gyorsan felszaladt az első emeletre. A szolga állott elébe a méltóságos asszony legutolsó parancsával.

Iszonyu fájdalom nyilallott a min. titkár szívébe, mikor iróasztalából kivette a levelet és elolvasta annak tartalmát.

— Tehát megcsalt, elhagyott a nyomorult férj!... ezen szavakkal rogyott össze, s majdnem félóra hosszáig feküdt a szoba szőnyegén eszméletlenül.

Mikor felébredt, átgondolta jelen állapotát és bosszankodó kitéréssel azt mondta:

— Ugy látszik, nem voltam szerencsésebb a többinél! Én sem kerülhettem ki a szerelmes vén emberek sorsát!

Színház.

Vidéki színészet. Lőcsén Rakoczay Pál színtársulata jól látogatott házak előtt folytatja előadásait. Legutóbb a Madarász-t adták elő a nagyszámu közönség zajos tetszése közegett, legközelebb Fauszt-ot fogják színrehozni. — Győr városában Somogyi Károly társulata játszik október óta. Közönség és igazgató meg vannak egymással elégedve. Kocsis Etelka jutalmára a Nebántsvirág került színre, a mely alkalommal a közönség élénken tüntette ez ambicziózus művésznő mellett. S i k l ó s o n jelenleg Fábrián László társulata játszik. A közönség élénken látogatja az előadásokat, úgy hogy ünnep- és vasárnapon két előadást is tarthatnak. — Segesváron Simándy Zsigmond törekvő társulata e hó 8-án nyitotta meg a színházi évadot. A közönség pártolja Simándy bátor csapatát, a mely a nemzetiségek által lakott vidéken nagy buzgalommal teljesíti misszióját. — Nyiregyhá-

zán Kömley Gyula színtársulata szép pártfogásban részésül. Rendesen telt házak előtt tartja előadásait. Nagy-Szombaton most várják, hogy Károlyi Lajos igazgató színtársulata megnyissa a színházi évadot. Károlyi innen Trencsénbe fog menni társulatával. A munkácsi színügy-gyámoló egyesület e hó 6-án kezdte meg műkedvelő előadásainak sorozatát Berczik Árpád Parasztkisasszonyának sikerült előadásával.

Karácsony estéjén.

Esti csillag, fényes csillag
Fent ragyog az égen.
Betlehemnek pusztasága,
Pásztortüzek gyér világa,
— Hej nem úgy, mint akkor régen
Rajta alig csillog.

Nem is az a nép lakik ma
Ott a mezőségen,
A mely akkor esdve várva,
Várakozott a királyra:
Mig a csillag fent az égen
Bölcsejéhez hívta.

Dús olajfák örök lombja
Integet a szélben,
Dalt is suttog: fájót, szépet;
Azt a szegény, árva népet
Azt siratja énekében
Dús olajfák lombja.

Sáron gazdag, szép mezője
Őszikét se hajta:
Nem szökdellnek többé már ott
Lenge szüzek, karcsú lányok...
Nincsen, a ki tüzze hajba,
Koszorúba szőjje.

És a nép: az átok népe
Szerte a világon,
Mint a csillag fényözöne,
Szélkavarta fővény szemel...
Pásztortűz a pusztaságon
Hogy lobogna, égne?...

Esti csillag, fényes csillag
Fent ragyog az égen.
Elhagyott a pusztá, árva...
Oda hívja, odavárja
Azt a népet úgy mint régen,
Bethlehemi csillag.

Jánosy Zoltán.

Ujdonságok.

* **Uj távirat-díjak.** A kereskedelmi miniszter decz. 10-iki rendeletével uj sürgönydijszabást adott ki, melyek 1892. évi jan. hó 1-én lépnek életbe. Az alapdíj megszünik s ezentul minden szó 3 krba fog kerülni, 30 kros díjminimummal. Ugyanezek a díjak a vasuti táviróknál is. A távirat-úrlapok ára ezentul is 1 kr. lesz. Oly helységekbe szóló táviratoknál, a hol csak vasuti táviró van, 15 kr. küldöncdíj is szedetik, kivéve, ha a sürgöny a pályaudvarra van címelve. Egyebekre nézve az eddig fennállott szabályok épségben maradnak.

* **A püspök-választáshoz.** A nagykállói ev. ref. egyháztanács szavazatát Kis Áron helyettes püspökre adta.

* **Árvák karácsonya.** Ő Fensége Stefánia trónörökösne, a debreczeni jótékony nőegylet árvái részére karácsonyi ajándékokra 100 frtnyi adományt küldött titkársága útján az elnökséghez. Örömmel hozzuk köztudomásra e magasztalásra nem szoruló nemes tettet.

* **Thaly Kálmán,** városunk I-ső választó kerületének szeretett országgyűlési képviselője, mint biztos forrásból, örömmel értesülünk, nem sokára személyesen szerencsétlen bennünket. A karácsony alkalmából a mélyen tisztelt képviselő ur szívessége folytán az ország hazai lapokat megelőzve, azon helyzetben vagyunk, hogy a nagy történetíró legujabb művéből, mely a magyar tud. akadémia kiadásá-

ban fog megjelenni, épen azon kiváló érdekességű részletet közölhetjük, mely Debreczen városának és környékének a Rákóczi szabadságharcban való dicsőges részvételét tárgyalja.

Maga Thaly képviselő ur úgy óhajtotta, hogy e részletet legelső sorban Debreczen derék polgárai olvassák pártunk közlönyében.

Egyidejűleg — e kedves karácsonyi ajándékkal — szeretett képviselőnk szives üdvözlését küldi elvtársainknak.

Ezen nagyértékű közleményre e helyen is felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

* **Egy a piac legelőnekebb helyén levő bolthelyiség kiadó.** Értekezhetni e lap kiadójánál.

* **Gyász-rovat.** A karácsonyi ünnepek örömét megzavarta két halál-eset, mely tegnap d. u. történt. Közéletünknek két kiváló alakja hunyt el: **Szücs István**, a depr. ev. ref. egyház főgondnoka és **Kiss József**, Debreczen sz. kir. város és Hajdúvármegye kir. tanfelügyelője. Mindkét halál-eset általános, őszinte, mély részvételt keltett a városban, mert mindkét férfit általános tisztelet övezte.

A lankadatlan munka emberei voltak mindketten. Alkotásaik nem muló becsűek. — Egyházunkat és iskoláinkat érte első sorban a vesztesség, melyeknek érdekében annyit fáradoztak. — Haláluk hírére az egyházi és iskolai épületekre kitűzték a gyász-lobogót.

Szücs István ércznel maradandóbb emléket emelt magának Debreczen város történetének megírásával. E három vastag kötetű nagy munka a legjelesebb monografiák közé tartozik. Hangya-szorgalommal dolgozott e nagy munkán, fáradhatatlan kitartással s lelkiismeretes gondossággal. Az átvuarolt, óriási anyag, a temérdek oklevél átolvasása szeme világát is meggyengítette, de ő ezért a munkában nem gátolta magát s midőn egyházának bizalma a főgondnoki székbe ültette, nem késlekedett egy pillanattal sem e megtisztelő bizalom elfogadásával. A magyar tudományos akadémia azzal méltányolta Szücs Istvánnak történetirői érdemeit, hogy levelező tagjainak sorába választotta.

Szücs István hosszú életpályát futott meg. E hosszú életpályá folyama alatt számos téren működött s értékesítette nagy tudományát és tapasztalását. Hosszabb ideig működött a depr. ev. ref. főiskolában mint jogtanár skivivta ugy tanártársai, mint a tanuló ifjuság szeretetét, később mint tanfelügyelő működött a nagyváradi kerületben s nagy gondját képezte az iskolák fejlesztése s a tanügy színvonalának emelése. Majd mint törvényszéki bíró működött s e téren szerzett érdemeiért királyi tanácsosi rangot nyert.

Mint nyugalmazott kir. törvényszéki bíró ezeltől 6 évvel választott egyházi főgondnokká s azóta minden idejét egyháza ügyeire fordította. Legutóbb a püspök-választó presbyteri közgyűlésen elnökölt s még akkor senki sem sejtette, hogy a tevékeny agg embernek ez az utolsó elnöki működése.

A debreczeni ev. ref. egyház presbyteriuma ma d. e. értekezletet tartott s elhatározta, hogy a nagy érdemű főgondnokot az egyház költségén temetteti el, koporsójára díszes koszorút helyez s elhunytáról külön gyászjelentést ad ki.

Szücs Istvánban mi lapunknak egyik legkiválóbb munkatársát gyászoljuk. — Számos, történeti irányú cikkel gazdagította lapunk hasábjait. Még a jelen év folyamán is közöltünk tőle cikkeket.

Elhunytáról a mélyen lesújtott család a következő gyászjelentést adta ki:

Mély fájdalommal adjuk tudtul áldott emlékezetű jó férjemnek, illetőleg édes jó apánknak s nagyapánknak néhai Váradai Szücs István urnak, előbb a debreczeni ev. ref. főiskolában jogtanárnak, később nagyváradi kerületi tanfelügyelőnek, majd kir. törvényszéki bírónak, végre a debreczeni ev. ref. egyház helybeli főgondnokának, a magyar tudományos akadémia levelező tagjának, hasznos élete 80-dik, boldog házassága 48-ik évében folyó 1891. december 23-án délután 1 órakor történt csendes elhunytát.

Drága halottunk földi részei f. december hó 26-án délelőtt 10 és 1/2 órakor kis csapó-

utcai 767 számú házunktól az ev. ref. nagy tnmplomban tartandó rövid szertartás után a czepléd utczai sirkertben tétetnek végnyugalomra.

Mely végtisztelességtételre rokonainkat s általában a t. nagy közönséget tisztelettel meghívjuk.

Debreczen, 1891. decz. 23.

Bánatos özvegye:

Németujfalusi Simonffy Terézia.

Gyászoló leányai:

Szücs Jozefa; Szücs Paulina férjével Könyves Tóth Sándorral; unokája: Könyves Tóth Paulina férjével Kovács Janossal.

* **Kiss József**, Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város kir. tanfelügyelője, mint tegnap jeleztük, tegnap d. u. — influenzából támadt tüdőgyulladás következtében elhunyt. Körülbelül 10 napig betegeskedett s már egyszer fölgyógyult az influenzából, de ismét visszaesett.

Kiss Józsefben a legjelesebb tanfelügyelők egyike hunyt el. Minden idejét az iskolák fejlesztésére fordította, élénk figyelemmel kísérte a néptanítók működését s minden évben szorgalmasan látogatta az iskolákat. Most is az iskolák látogatásában gátolta meg a betegség, s se családjának odaadó ápolása, se az orvosok tudománya nem volt képes megmenteni közhasznú életét.

A megtestesült szorgalom és hivatali buzgóság jellemezték Kiss Józsefet. Az ő tanfelügyelői fáradozatlan működésének köszönhető, hogy Debreczenben és Hajdúvármegyében az iskolák száma megkétszereződött. Mint magánember is köztisztviselőben s közszeretben állott s elhunytát nemcsak a tanügy munkásai, de a nagy közönség tagjai is őszintén fájálják. Kiss József 1829-ben született a szabolcsmegyei Nyir-Madán, ref. vallású, nemes szülőktől. Iskoláit Sáros-Patakon végezte s külföldi egyetemeket is látogatott. A közpályán 38 évig működött. Előbb a sárospataki tanítóképezdének volt tanára, majd igazgatója. Már mint ilyenről többször kikérte a közoktatásügyi minisztérium tankönyveknek a bírálatát. Báró Eötvös Józsefnek igen kedves embere volt. — 1872-ben kinevezték a volt Hajdu-kerület és Szabolcsvármegye tanfelügyelőjévé, 1876-ban pedig Hajdúvármegye tanfelügyelőségét vette át, s ritka buzgalommal végezte tanfelügyelői teendőit egészen haláláig.

Kiss Józsefet holnap d. u. 3 órakor temetik a vár-utca 353. sz. a házból.

* **Bizottsági tagok választása.**

Debreczen sz. kir. város választott bizottsági tagjai közül 4 tag elhunván, ezeknek helye tegnap töltetett be választás utján. A választás a függetlenségű és 48-as párt fényes győzelmével végződött, mert mindenkerületben a mi pártunk jelöltjei győztek. A czepléd-utcai kerületben beadott 171 szavazat, s megválasztották Dicsőfi József 101 és Dr. Bakonyi Samu 93 szavazattal. (A kormánypárt jelöltjei: Abraham László 70, Tóth Lajos pedig 73 szavazatot kaptak.) A péterfiái kerületben beadott 123 szavazat s megválasztották Seres András 60 szavazattal. (A kormánypárt jelöltje, Csáky Gergely 59 szavazatot kapott.) A hatvanutcai kerületben beadott 144 szavazat s megválasztották Szücs László 76 szavazattal. (A kormánypárt, jelöltje, Szabó Antal ügyvéd 67 szavazatot kapott.) Örömmel fogadtuk azon kitüntetést mely Dr. Bakonyi Samut, lapunk főmunkatársát érte, mert a kitüntetés őt mint a saját munkását érte s megválasztása nemcsak ő rá nézve, de az egész debreczeni sajtóra nézve ritkán elért kitüntetést képez!

* **Az agglégények karácsonya.**

A nagyerdői Pavillon kedves tulajdonosánál, Gyuri bácsinál, mint értesülünk, szintén illő módon fogják megülni szent-karácsony ünnepét. Ott lesznek mindnyájan a régi gárda tagjai. Ott lesznek a mi specialis debreczeni grófnok, Va y Danielen kívül, ki szirti fogolyestélyt is rendez, a mi jó Pali bátyánk, no meg a Pest Napló helyettes szerkesztője, a tehetséges író, Gáspár Imre is, ki egyenest ez ünnepekre fog a fővárosból városunkba jleutazni.

* **A „Debreczen“ karácsonya.**

Lapunkat ugyancsak kitüntette az isteni gondviselés. Főmunkatársunk polgártársaink bizalmából a legszebb krisztkindlit kapta, a mi csak az elvek harczosát jutalmazhatja. Benedek János munkatársunkat pedig a családi áldás bőségével különböztette meg ebben a szürke filiszter-világban. Már csak ez is rá vall a mi kedves poéta-barátunkra, a kit felesége tegnap két egészséges leánnyal örvendeztetett meg. Ime csöstell jön az áldás is. Szívünkben kívánjuk szeretett bajtársunknak, hogy a két kis honleányt boldogságban nevelhesse fel, s a mai karácsony-est örömeit kedves nejével együtt sokáig élvezhesse!

* **Kedélyes polgármester.** — Egy Lüttich közelében fekvő német városka polgármestere a következő felhívásban biztatta városának polgárait, hogy rendesen küldjék gyermekeiket az iskolába: »Az iskola november 1-én kezdődik. Felszólítjuk tehát a szülőket, hogy az első naptól fogva küldjék gyermekeiket rendesen az iskolába. Csak a kezdet nehéz, a többi magától jön. Már elég barom van köztetek és másutt. Jól megjegyezzétek hát magatoknak, nehogy elfelejtsétek, hogy ha gyermekeitek nem látogatják az iskolát szorgalmasan, mindhalálig szamarak lesznek. A polgármester.«

* **Betyár élet a Tóczós-kertben.**

A »Tóczós kerti« gazdák, már több ízben emeltek panaszt a rendőrségnél, hogy valami gáznációk kertjük értékes csemete ültetvényeit minduntalan lopják és pedig szemtelen módon. A rendőrséghez azonban most már újabb panasz érkezett, melyben azt jelenti Szabó Mihály hentes mester, hogy »Tóczós kerti« nyárilakába rablók törtek be, s onnan több értékes tárgyakat elraboltak. A kár jelentékeny, mert a kapeza betyárok, mit a szobákból el nem vittek, mind összetörtek. Feszegették a pincze ajtaját is, de ide nem tudtak behatolni. Ideje volna már, hogy a rendőrség ama reményteljes csemeteket, kik nem elégednek meg már többé a lopással, — hanem még vakmerő rablásra is vetemednek, pártfogásába vegye, illetőleg büntészeikből, mert kell ilyeneknek létezni, a törvény ítélő asztala elé állítsa.

* **Kocsis Etelka** a győri közönség kedvelt primadonnája a »Győri Közlöny« jelentése szerint a napokban is oly fényes sikereket aratott, melyek csaknem páratlanok egy vidéki primadonna életében. Mint a nevezett lap írja, hasonló est még nem volt a győri színházban, mint mikor Kocsis Etelka a »Nebántsvirág« nehéz szerepben jutalomjátékát játszva, ragyogtatta művészi tehetségének legfényesebb oldalait. Terjedelmes, csengő, remek hangjával, bájos, ügyes játékával annyira elbájolta a színház közönségét, hogy az minden perezen szünni nem akaró tapsvihar és éljenzés által adott nyilvánítást tetszésének. A tehetséges, fiatal művésznőt, — ki Pauli Richárdnak egyik legképzettebb, legtehetségesebb tanítványa, mikor a színpapon megjelent, valószínű virágosóval arasztották el tisztelői. Igen sok virágot kapott, több mint 5 koszorút és 9 nagyobb bokréta. A »Győri Közlöny« kritikája szerint Kocsis Etelka első jutalomjátéka oly fényesen sikerült, hogy ez elvitáhatatlanul fényes diadal után a jutalmazottat, már is, mint a jövő szini idény kedvencz kis — primadonnáját üdvözölhetjük!

* **Halál az utazó kocsin.** Nagyváradról jelentik, hogy dr. Szervánzky Bela járási orvos kiment Élesdré Fráter Kálmán árv. ülnök társaságában. Utközben a mint egyszerű ránéz Fráter a társára, látja, hogy az meg van halva. Bizonyára szívzselhűdés érte. A részvét igen nagy.

Lapunk mai számához egy féltiv melléklet van csatolva, melyen mutatványt közlünk Thaly Kálmánnak sajtó alatt levő történeti művéből. Becsesebb karácsonyi ajándékkal alig kedveskedhetnénk olvasóinknak Lapunk legközelebbi száma az ünnepek miatt — h e t f ő n fog megjelenni.

* **Angyal.** Fényes uriház hátsó részében rongyos viskó. A nagy házban a gazdag tulajdonos lakik, szép nejevel, szebb leányával Milyen lány! Fekete haj, rózsaszín teint, a gömbölyű, tizenhat év daczára már is kifejtett formák! Valóságos angyal! A rongyos viskót egy szegény, összeesett, vézna szabó bérlő, házmestere az uri laknak, és nagy baj van. A piszkos kis szobában a rozszant törött ágyon fekszik a tő nemes mestere, a soha többé fel nem kelés leverő, nehéz tudatával. Nem volt fa, beállott a hideg, nem fűtöttek és a beteges kis emberke megadta szegénységének az árát. Az orvos feladott minden reményt és mivel szegény emberek, hát kimélet nélkül megismonta ezt nekik. A szegény asszony kint volt a konyhában, nem tudta nézni haldokló férjét. Azonban, most hogy a földi angyalok korcsolyázni is szoktak, a gazdag szép leánynak eszébe jut, jó lesz már a korcsolyát előszedni: itt a tél, mulassunk; repüljünk a jég síma pályáján; udvaroltassunk magunknak; sehol sem lehet jobban udvarolni és udvaroltatni, mint a jegen; az a bizalmas együttlét; az a kedves segédkezés: az a jótékony távolléte a garde des damesnak; az a szabad bizalmas beszélgetés. A korcsolyát a házmester tette el. Fut, megkérdezni, hová? . . . A szegény ember végéig gondolja nyomorúságos életét. Oda szegzi mind jobban homályosodó szemeit a felette levő színtelen, rozszant padlózatra. De mi ez? Fényes szép alak áll meg az ágy előtt: angyal, aki eljött érte. Kiáltani akar a feleségének: »Julcsa, Julcsa gyere be hamar!«. Az angyal is, mintha mondani akarna valamit neki — de ő azt nem érti. Össze folyik szemei előtt minden. De ime, a betegségben javulás következik. A doktor másnap elmegy betegéhez, nézi vizsgálja, kopogtatja, ütérét tapogatja és csodálkozva mormogja magában: »Furcsa, furcsa, tegnap azt hittem, hogy menthetetlen, ma azt látom, tul van minden veszélyen; valami rendkívül kellemes, izgató dolog történettel vele.« És a lábadozó beteg egyre beszél, hogy ő előtte megjelent egy szép mennybéli angyal. Dehogy! a gazdag leány jött hozzá; nem is, hogy nyomorán enyhítsen, de, hogy elkérje tőle a korcsolyát . . . Ilyenek a mai angyalok.

* **Gyászjelentés.** Rásztovszky László, valamint Hornyák Endre, Eszter és Ernő, továbbá özvegy Jedlovsky Jánosné született Dancs Zsuzsanna a legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy forrón szeretett édes anyja, pótolhatatlan szerető nagyanyjok s a legjobb testvér özvegy RASZTOVSZKY MATYÁSNE született Dancs Sára asszony folyó 1891. évi december hó 23-án, délután 5 órakor egy heti súlyos szenvedés után, életének 65-ik, bánatos özvegyiségének 23-ik évében elhunyt. A kedves halott földi részei folyó hó 26-án d. u. 2 órakor fognak a péterfia-morgó utcza 633-ik sz. háztól, az ev. ref. nagytemplomban tartandó rövid gyászmulat után, a péterfia-utczai temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely végisztelességtételre rokonainkat, barátainkat és jó ismerőseinket bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1891, december 24-én. Aldás emlékére!

* **Zene-estély.** Holnap, azaz pénteken, karácsony első estéjén, a Weber-féle sörcsarnokban a Magyar testvérek zenekara zene-estélyt rendez.

* **Füstnélküli tüzelő-anyag.** Ujabban azt a hirt hozták az angol lapok, hogy Angliában, valami Korpmann nevű ember füstnélküli tüzelő-anyagot állított elő. Az új tüzelő-anyag porszénből áll, melyet Hall-féle deszintegrátor-géppel egészen finom porrá zuznak; azt a port azután egy kevés szurokkal és kénnel s néhány más éghető ásványi anyaggal keverik össze, úgy, hogy az utóbb említett anyagok az egész tömegnek csak mintegy 7—10 százalékát teszik. A keveréket téglákba sajtoltják. Ezekből a téglákból tüzelés közben olyan hevesen égő gáz fejlődik, melynek lángja nemcsak a szénből eredő füstöt, — de a korom porát is az utolsó szemig fölemészti.

A hőség pedig oly nagy, mekkorát szénnel elérni egyéb módon lehetetlen. Angliában Cassal Gollierben, Nottinghamnál gyártják ezt az új anyagot, mely a sokféle szempontból kellemetlen füstnek teljes hiánya s a kifejtett

hő nagy mértéke, továbbá még olcsósága és szállításának könnyősége miatt is nagy jövőnek néz elébe. Londonban már használják. Főképen csak erősebb tüzet igénylő gép-kazánok fűtésénél alkalmazzák.

Irodalom és művészet.

Jó egészség naptára, a magyar nép számára. Első évfolyam. 1892. Szerkesztette dr. Faragó Gyula. Az országos közegészségi egyesület tulajdona. Életrevaló okos eszmének gyümölcse fekszik előttünk a jelzett naptár alakjában. Valóban nem választhatott az országos közegészségi egyesület ügyesebb fegyvert eszmének terjesztésére, mint e kitűnően szerkesztett naptárt. A legjelesebb tudósok és írók elbeszélésben, versben, komolyan és humorosan hirdetik a népek az egészség arany-szabályait naptár alakjában. Fel van öltetve a naptárban az egészségügy minden ága: a gyermeknevelés, házépítés, a tisztaság, de mind-egyik szórakoztató, soha sem száraz formában. Számos rajz díszíti a csinosan kiállított füzetet.

Debreczeni piac.

Debreczen, decz. 24.

Heti vásár.

(decz. 20.)

1 mm. Buza	10.50	10.40	10.30
1 mm. Kétszeres	9.80	9.70	9.60
1 mm. Rozs	9.70	9.90	9.80
1 mm. Árpa	5.60	5.50	5.45
1 mm. Zab	6.00	5.90	5.85
1 mm. Tengeri	5.20	5.30	5.85
1 mm. Köles	—	5.00	—
1 mm. Rizs	—	22.00	—
1 mm. Borsó szepességi	—	17.50	—
1 mm. Lencse	—	19.00	—
1 mm. Bab fehér	—	8.50	—
1 mm. Köles kása	—	10.00	—
1 zsák Burgonya	1.10	frt. mm. 2.00	—
100 kiló Szalonna	—	42.00	50.00
100 kiló Háj	—	55.00	49.00

Sertés-vásár.

(decz. 21.)

Sertés. Felhajtott 2550 drb, eladatott 1600 drb.

Árak: Sovány sertés párja: hat hónapostól egy évesig 10—16 frtig, egy éves egy és fél évesig 20—25 frtig. 2 évestől feljebb 30—45 frtig. Kővér sertés kilója 36—42 krajczár.

Irányzat lanya.

Marha-vásár.

(decz. 22.)

Marha. Felhajtott 1300 drb, eladatott 800 darab.

Árak: a régiék.

Irányzat: lanya.

Ló-vásár.

(decz. 11.)

Ló. Felhajtott 450 drb, eladatott 130 drb

Árak: a régiék.

Irányzat: lanya.

TÖRVÉNYSZÉK

Keressd az asszonyt. Fodor János beretkei (Gömör megye) gazdag ember szívébe még a mult esztendő nyarán beleveszett az Othello lelkének baja s féltékeny örvöngésének gyanuja a fiatal Csorba József juhász legényre esett, akit dühében agyonütéssel fenyegetett Csorba azonban a bátyját is segítségül hívá s megelőzte a fenyegetőt. Egy napon valami ürügy alatt magukhoz csalták Fodort, agyba-főbe verték s féltékeny szívébe kést ütöttek. Fodor azonnal meghalt. A gyilkosok fölött a rimaszombati kir. törvényszék ítelt s egyenkint 11 évi fogházra kárhóztatta a bűnösöket, akik közül a nagyobbik bűnös (a kisebbik Csorba) még csak 17 éves.

Férj, feleség és szerető. Bonly de Lesdains biztosítótársasági inspektor egy éjszakai utazás alkalmával, melyet Bordeauxból Pá-

risba tett, bizonyára kellő alappal, a vasuti kupéban rálőtt feleségére és szeretőjére, Lebeuf újságíróra és mind a kettőt megsebesítette. A párisi esküdtszék egyhangulag felmentette a bosszuálló férjet. Mindössze egy frank pénzbírságra ítélte, melyet fájdalomdíj fejében Lebeufnek kell megfizetnie, ha ugyan az tanácsosnak fogja tartani elmenni érte.

Gondolatok.

Akár így írod: »E sorok igénytelen írója«, akár így: »Ez igénytelen sorok írója« az mindegy . . . Egyikkel se akarsz valami nagy igazságot mondani.

Bajos dolog bort inni, ha nincs bor a pinczében; még bajosabb nem inni, ha van bor a pinczében.

A szerelem tisztán két ember dolga. Nincs a világon az a jó barát, kinek jelenléte azt ne profanálná.

A nagyon bizalmatlant legtöbbször szedik rá; a tulságosan hiszekény pedig legkevesebbet csalódik. Mert ez mindig azt hiszi, hogy nem csalódott: amaz meg folyvást azt képzeli, hogy rászédtek.

A szemesség gyakran nem egyéb mint szemtelenség.

A lopott csók olyan, mint gyermeknek a lopott gyümölcs: edesebb, mint az, a mit csak ugy adnak.

A nemesen érző férfi sziv hasonlít a svéd gyufához, mely csak azon a bizonyos hozzávaló skatulyán tud lángra gyuladni.

A csók egymagában se nem édes, se nem savanyu. Attól függ, ki adta?

Szerkesztői üzenet.

B. J. kisasszonynak, helyben. A szép fordítást köszönettel vettük s mielőbb sort keritünk rá. — **K. K.** urnak, Konyár. Beküldött verse önképzőköri dolgozatnak megjárja, de nem érdemes arra, hogy nyilvánosság elé vigyük.

•Ünnepi harangszó• Gyöngvérselés!

CSARNOK.

Karácsonyi ajándékok

Irta: Kovács István.

Karácsony előtti nap van. Szobámban ülve a mult alakjai lebegnek el előttem. Egyszerre egy alak tűnik fel lelki szemeim előtt, egy ártatlan üde leány-arcz, szivjóságra valló kék szemeivel, mosolygó piros ajkaival, hullámos szőke hajával; — szép, minőt csak a legmerészebb képzelet alkothat magának. Igen, ő az, szivem erősebb dobogása mondja, — az én elvesztett boldogságom, Margit.

Visszaidézem képzeletemben az egyszerű mindennapi történetet. Szegény fiu voltam, ő gazdag árva. Egyetlen rokonánál, nagy nénjénél lakott. Én tanítottam zongorázni s én megtanultam szeretni, imádni őt. Midőn bevalóttam neki szerelmemet, egy mosoly jelent meg ajkán, két szemében egy pár könnyecseptet vettem észre ragyogni. Megdöböntem merészségem felett. Míg a bocsánatkérő szavakat kerestem, a könyvvállványhoz futott, kivett egy költemény kötetet, felnyitotta ott, ahol a kék selyem szalag be volt téve, — egy pillanat alatt megtalálta a szót, a mit kerestem, aláhuzta remegő kis kezében tartott írónnal azt az »igen-t, — mely akkor végtelen boldoggát tett, — s azután eltűnt a szobából.

A könyv itt fekszik előttem, a kék se-

Bálrendezők figyelmébe! A közeli farsang alkalmából ajánljuk a »Debreczen« nyomda-részvénytársaság könyvnyomdáját a bálrendező helybeli és vidéki egyletek, társulatok és iparosok figyelmébe, hol **báli meghívók** és **tánczrendek** diszes és izléses kivitelben **gyorsan és jutányos árában** készíttetnek. (Üzlethely: nagy-utca 1702. sz. K o n r á d-házban.)

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**

Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő, és **Dr. Bakonyi Samu** főmunka társ.

Egészségi Élevezet! Megtakarítás!
KATHREINER-féle
KNEIPPMAIÁLTA-KÁVÉ

keverve felérésben hab-kávéval, nem észlelhető a pótkávé és így **kitűnő jó zamattal, felül nem mülható táp- és gyógyanyag,** verszegények, sápkórosok, gyomor- és ideg-betegek, nők, gyermekek stb. számára.

Kapható Debreczenben:
Geréby Pál, Riekl József, Varga Lajos, Csanak József, Leidenfrost Armin urakkal és minden fűszerkereskedésben.
485. 13-7.

Ezen pótkávé mindig csak két nyomonan feher csomagokban kapható a fenti védjeggyel ellátva.
1000 grammos » 10 »
500 grammos » 5 »
250 grammos » 2 1/2 »

25 darab Jó sziv

sorsjegy és

156 db. értékesebb könyv

sorsoltatik ki évenként a »Budapest« humorisztikus melléklapjának, az »Új-Budapest«-nek a talány megfejtői között.

Ingyen

ad a kiadó-hivatal minden egész éves előfizetőnek, ki 12 frtot egyszerre küld be, egy **206 oldal 70 kép,** aranyozott diszes boríték és jutalomképpel bíró »Budapest« nagy képes naptárt. Ezenkívül egy 3 színben nyomtatott diszes falinaptárt.

Ingyen ad minden fél éves előfizetőnek, ki 6 frtot egyszerre küld be, egy 207 oldal, 60 kép, aranyozott diszes boríték és jutalomképpel bíró »Budapest« nagy képes naptárt.

Ingyen ad minden negyedéves előfizetőnek, ki 3 frtot egyszerre küld be, egy 150 oldal, 30 kép, aranyozott diszes boríték és jutalomképpel bíró »Budapest« kis képes naptárt.

Ily páratlan kedvezményekben részesíti t. olvasóit a

„BUDAPEST“

czimű

34,000 példányban megjelenő képes politikai napilap,

mely immár XVI-ik évfolyamát futja, s mely évről-évre nagyobb elterjedésnek örvend. Ma már annyi példányban jelenik meg, hogy három rotációs-gépen nyomják. A »Budapest« e szokatlan elterjedését egyrészt határozott nemzeties független irányának és kitűnő tudósításainak, másrészt pedig eredeti rajzok után készült képeinek köszönheti. A »Budapest«, — nem csinálva kétkulacos politikát, mint az mai napság már nemesak a közéletben, de a hírlap-irodalomban is szokásos, — **nyíltan és kitartóan — a personális unió alapján, Magyarország teljes állami függetlensége és önállósága mellett küzd.** S e törekvésében politikai közéletünknek, az orsz. függetlenségi és 48-as pártnak számos kitűnősége támogatja, kiktől ismételtlen hozott már a »BUDAPEST« nagy-érdekű közleményeket s kiknek ígéretét bírja a szerkesztőség, hogy a lapot szellemileg továbbra is támogatni fogják.

De a »BUDAPEST« nyíltan bevallott politikai irányának szilárd és következetes megtartása mellett arra is kiváló gondot fordít, hogy olvasói ugy a hazai, mint a külföldi nevezetesebb eseményekről gyors és megbízható

értesülést nyerjenek. E végből olyan levelezői kart szervezett, a minő egy lapnak sincs. Csak itt az országban 357 rendes levelezője van a »BUDAPEST«-nek. Emellett állandó tudósítókat tart Bécsben, Belgrádban, Bukarestben, Berlinben, Konstantinápolyban, Párisban, Pétervárott, Rómában, Szófiában, Zágrábban és New-Yorkban. Az illusztrációkra, — melyek legtöbbszörre napieseményekre vonatkoznak — különösen kiváló gondot fordít a »BUDAPEST«. A nevezetesebb eseményeket kiküldött rajzolóval helyszíni felvételek által eszközözi.

A szórakoztató olvasmányokra szinte nagy súlyt helyez a »BUDAPEST«. Tárca-rovata élénk és változatos; a mit eléggé igazol az is, hogy a közelmúltban irodalmunk majd mindegyik jelese felkereste dolgozataival a »BUDAPEST«-et.

Regényeire hasonlóképp mindig kiváló gondot fordít a »BUDAPEST«: arra törekedvén, — hogy ne csak érdekesítő, — hanem irodalmi színvonalon állók is legyenek. Folyvást

két regényt közöl egyszerre,

sőt midőn közlendőinek anyaga megengedi, három regényt is hoz.

Ezen kívül »ÚJ-BUDAPEST« czim alatt, vasárnaponként humorisztikus heti melléklet csatoltatik a főlaphoz, egészen ingyen. E humorisztikus melléklet kifigurázza a politikai és társadalmi élet ferdeségeit, hoz jóízű adomákat, tréfás megjegyzéseket: végül pedig minden héten egy-egy talányt közöl, a melynek megfejtői között újévtől kezdve ketenkint egy-egy »Jósziv« sorsjegyet, továbbá értékes jutalomkönyveket sorsol ki. Ha még tudjuk, — hogy e lap »Kis Gazda« rovata ugy a mezőgazdaságra, mint az iparügyekre kiváló gondot fordít, s a közgazdaságot, — a többi lapoktól eltérőleg — akként kezeli, — hogy az bárki által könnyen megértessék, ugy bátran elmondhatjuk, hogy a »Budapest« — mely tényleg a legolcsóbb lap hazánkban — minden tekintetben alkalmas arra, — hogy minden magyar család állandó látogatója, házi barátja legyen.

Előfizetési árak vidékre:

Egy évre frt 12.— | Negyedévre frt 3.—
Fél évre » 6.— | Egy hóra » 1.—
Mutatványszámokkal bárkinek ingyen szolgál a »BUDAPEST« kiadóhivatala, IV. k., Sarkantyus-utca 3. sz. a. 517. —2.

Vasuti menetrend:

Indul:

Debreczenből	Budapest-felé	gyorsvonat	reggel 8 ó. 44 p.
»	»	—	déli 12 ó. 52 p.
»	Nagyvárad-felé	—	délután 3 ó. 34 p.
»	Budapest-felé	—	este 10 ó. 31 p.
»	Szatmár-felé	—	délután 3 ó. 24 p.
»	»	—	este 7 ó. 45 p.
»	»	—	éjjel 3 ó. 09 p.
»	Miskolcz-felé	—	délután 3 ó. 39 p.
»	»	—	este 7 ó. 40 p.
»	B.-Szt.-Mihály-felé	—	délután 3 ó. 19 p.
»	»	—	reggel 5 ó. 48 p.
»	Füzesabony-felé	—	reggel 4 ó. 26 p.
»	Ohat-Kocsig	—	délután 4 ó. 31 p.
Püspök-Ladányból	N.-Várad-felé	—	délután 2 ó. 12 p.
»	»	—	délután 5 ó. 51 p.
»	»	—	éjjel 12 ó. 57 p.

Érkezik:

Debreczenbe	N.-Várad—P.-Ladány felől	reggel 7 ó. 42 p.
»	Budapest felől	délután 3 ó. 09 p.
»	»	gyorsvonat este 7 ó. 06 p.
»	»	— éjjel 2 ó. 44 p.
»	Szatmár felől	— reggel 8 ó. — p.
»	»	— déli 12 ó. 16 p.
»	»	— este 10 ó. 31 p.
»	Miskolcz felől	— déli 12 ó. 36 p.
»	»	— reggel 8 ó. 06 p.
»	»	— este 7 ó. 20 p.
»	Büd-Szt.-Mihály-felől	reggel 8 ó. 17 p.
»	»	— este 6 ó. 05 p.
»	Füzes-Abony-felől	délután 4 ó. 54 p.
»	Ohat-Kocsiról	délután 8 ó. 24 p.

A büd-szt.-mihályi vonalon eddig csak a hét bizonyos napjain közlekedett vonatok f. é. november 15-ől kezdve naponként közlekednek.

KILLER EDE

butoraktára Debreczenben, főpiacz.

Ajánlja a legnagyobb választékkal berendezett

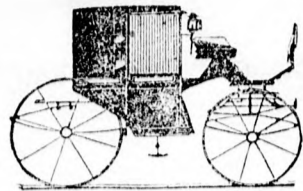
BUTORAKTÁRÁT

legújabb rajzokkal, szövetmintákkal, s nagyobb megrendeléseknél 150 centiméteres mintákkal is készséggel szolgálók. Ajánlyukat kívánatra bérmentve küldők.

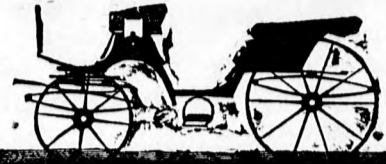
Teljes tisztelettel

Killer Ede.

40 18

ELSŐRENDÜ
kocsi-gyár
DEBRECZENBEN.

Az összes m. kir. állami méneseink kocsiszükségletének szállítója

RIESZ HENRIK

kocsigyáros, Debreczen, n.-hatvan-u. 1544.

Debreczenben, a n.-hatvan-utcán, eddig létezett ipartelepemmel átellenben n.-hatvan-utca 1544. sz. a. új lakházat és kocsi-gyártelepet építtettem, melyet a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelőleg rendeztem be. A munka izléses, tartós kiállítás, a rendelkezésemre álló nagyszámú munkaerő folytán az árak olcsósága tekintetében versenyezni képes vagyok nemcsak a hazai elsőrendű, hanem a külföldi hasonló gyárakkal is.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség becses tudomására hozom, szíves figyelmébe ajánlom, hogy raktáramon különféle kocsi és szánka van készletben, melyeknek megtekintésére ezennel felkérem.

Megrendeléseket, ugyancsak javításokat a legrövidebb idő alatt s a lehető legolcsóbb árszámítás s jótállás mellett eszközölök. A kerekeket, kívánatra, amerikai hikorifából is készíthetem.

Midőn becses megrendelését bizalommal várom, kérem, miszerint czégemet más hasonló nevű kocsigyártó czégtől megkülönböztetni s tévedések kikerülése czéljából leveleknél a „Riesz Henrik kocsigyáros“ czímet pontosan kiírni szíveskedjék.

Teljes tisztelettel

RIESZ HENRIK,
kocsigyáros.

532. 1-3.

DEBRECZENI és BUDWEISZI GYÁRTMÁNYÚ

agyagkályhák,

Dolhai, Chiznovizi, Nadrági és Friedlandi vaskályhák
fa- és szén-fűtésre,

szabályozható köpeny- és Meidingi-kályhák
acél vagy zománcos köpenynyel.

Legnagyobb raktár koresolyákban :

HALIFAX, MERCUR, MATADOR és ROHONCZY
rendszerekben, sima pallirozott és állanyozott (nikl) kivitelben.

TENGERI-KÉZI-MORZSOLÓK

különféle rendszerek szerint.

Tánczos R.-féle szabadalmazott (patent) tűzmentes betörés ellen biztosított

PÉNZSZEKRÉNYEK

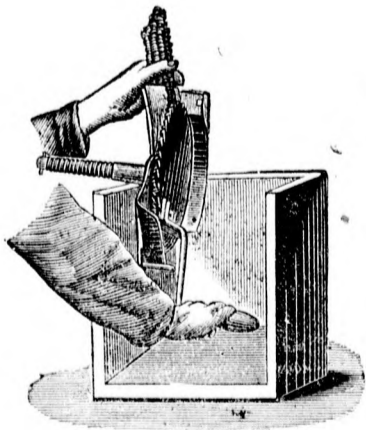
egyedüli képviselése

TÓTH GYŰLÁ

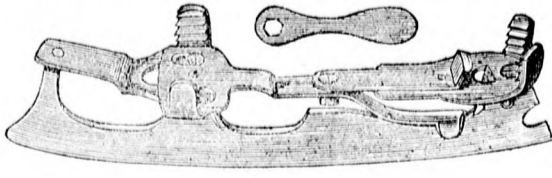
ELŐBB

TÓTH LAJOS és TÁRSA

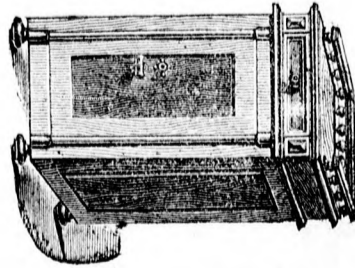
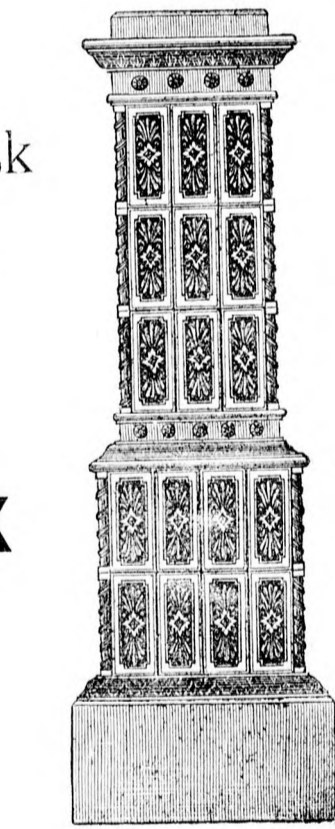
vasárüzletében, Debreczenben, a városháza alatt.

478.

—15.

«Debreczen» nyomda-részvénytársaság. 1891.

Debreczen a kurucz harcokban.

(Mutatvány **Thaly Kálmán** »A gr. Bercsényi család cz. történeti művének harmadik kötetéből.)

1703.

A kezdődő forradalom legelső jelentős mozzanata, a tiszai átkelés sikeres kieroszakolása volt; és pedig nem csupán katonai, — de egyszersmind politikai szempontból is. Mert az eddig szűk körre szorított, inkább csak helyi jellegű mozgalom, a Tisza balpartjára, az Alföldnek a magyarság leggazdagabb erőforrásaitól lüktető szívébe hatolva által, országos jelentőségűvé lön és egyszerre rohamos, mindent elsodró áradattá nőtt. E körülmény adja meg történelmi nevezetességét a tiszai-becsi napnak, 1703. július 14-ikének.

A rohamos terjedés pedig még tetelesen megkönnyebbitett azzal, hogy a Tiszántúl — a nép hangulatának általános elkeseredettsége mellett — minden lehető jól elő volt már készítve a várt »Messiás eljövételére.*) Akadtak bőven lelkes Keresztelő-Jánosok, a kik a Megváltó (itt igazán »megváltó!«) útait megegyezteték eleve. A hajdú-városiak, bihariak, nagy-kúnok és jászok titkos küldöttjeiről a zavarkai táborba, már szólottunk. Most világítsuk meg kissé közelebbről: kik és miként szöttek a szálakat? kik és miként készítettek elő az Alföld népét a bekövetkező nagy eseményekre? Mindenekelőtt a titkos forrongás, erjedés két főpontjára: a Tiszántúl nagy s gazdag metropolisára, az ez idők szerint jogaiban, sőt léteében fenyegetett kálvinizmus főszékhelyére Debreczenre, s az egész kis országot képezett Bihar vármegye érmelléki tájára, nevezetesen Ér-Diószegre kell tekintenünk.

Debreczen város polgárainak — a többi honlakókkal közös és naponként megújuló sérelmek, zaklatások mellett — még melegen a szájkban vala a rémhírű Caraffa tábornok által rajtok elkövetett kínzások és iszonytató zsarolások ize; 1697-ben is nagy terheket róttak reájok; I. Lipótnak Kollonics cardináltól sugallt 1701. aprili havi rendelete pedig, mely a kulcsos városokból a protestáns lelképásztrok és tanitók kiűzetését parancsolá meg: a mély vallásosságu debreczeni népet legfőbb büszkeségeitől, nagy tudományú, jámbor lelkészeitől és legféltettebb kincsétől: híres főiskolájától akarja megfosztani. E rendelet végrehajtásának tehát a városi hatóság kereken ellentmondott, — mint ez már a megelőző kötet 369. lapján említve vala. A politikai helyzet akkori állásában, s különösen az Auszriai szövetségség angol és hollandi protestáns államokra való tekintettel, nem követelték tehát erőhatalommal a rendeletnek végrehajtását ott; s egyelőre beérték volna azzal, hogy a tisztán reformált hitvallásuaktól lakott várost egy, a Szűz-Mária tiszteletére szentelendő r. kath. templom építésére kényszerítsék, s e végből egy szepesi kamarai tanácsost kir. biztosul a nyakokra is küldének, 1703. april 5-én, a császárnak Bécsben ez évi márt. 3-án kelt e tárgyú leiratával. A város erélyesen tiltakozott, kimutatván, hogy ott a kir. harminczadoson, Palugyay Lénárton kívül, egyetlenegy katolicus lélek sincs, s ugy az egész környéken és hogy »oly nagy e népek vallása melletti buzgalma és hitvallása iránti féltékenysége, hogy nemesak semmire nem fogna az előjáróság a népek más nézetre vezérlése megkísérlésével menni: de épen botrányos jelenetektől, sőt attól is tarthatni, hogy a lakosság elkeseredésében szanaszét-oszlik s a városnak minden rendje felfordul.**)

Valóban, ez az ügy igen nagy elkeseredést, ijedelmet szült Debreczenben, a kir. biztos erről maga is meggyőződött. Még jobban fokozá az ingerültséget Bakó János váradi nagyprépostnak egy jézsuitával való megjelenése; mire april 15-ikén az isteni-tisztelet után sok ezer emberből álló nagy népgyűlés tartatván, a felolvasott királyi rendelet általános

*) A dolhai győző, Károlyi Sándor kifejezései.

**) Szücs István: »Szab. kir. Debreczen város története«, III. köt. 685. l.

megbotránkozással fogadtatott sa kedélyek leghevesebb felindulásával egyhangu határozat hozatott, az uralkodóhoz feliratot intézni a sérelmes rendelet visszavonásaért. Az előjáróság pedig, e határozatra hivatkozva, a kir. biztosnak az engedelmességet felmondá; — mire ez nagy óvástételek közt távozott a városból. Ez alig egy hónappal előbb történt Rákóczi és Bercsényi zászlóinak kitűzésénél, s a kényes természetű ügy — a mely még nem volt elintézve — lázas izgalomban tartotta Debreczen összes lakosságát. Képzelték, hogy ily háborgó elemek közt könnyen talál tápot a gyújtó szikra!

A mintegy szabad respublicát képezett hatalmas város élén ekkor két, nagy tehetséggel s népszerűséggel bíró férfi áll vala: az aranytiszta, őrzetlen jellemű, szülővárosa jóléteért mindent áldozni kész Dobozy István főbíró, és a kiváló szónoki s politikai képzettséggel dicsekvő népszónok (»fürmender«) Komáromi Csipkés György, utóbb bihari alispán és a szathmári békekötés létrehozásában egyik hatékony közbenjáró. Nagytekingteljű két alak Debreczen város történetében. A népet ők vezették; s e város népe, — mely a Rákóczi fejedelmeknek oly sok hálával tartozott, — nagy kegyelettel és reményekkel csüngött most is ezek jeles utódján. Tőle várja sorsának jobbra fordulását.

Volt még Debreczennek egy harmadik igen népszerű polgára, a lelképásztrok és collegiumbeli tanárok nagy barátja: az öreg Mónay Pál, egykor Thökölynek ezeres-kapitánya.*) Határozott, kemény magyar, megcsontosult kurucz, kit a főiskolai ifjuság bálványozott. S ő kezdte szólni — bizonyára Dobozy és Komáromy egyetértésével — a titkos érintkezési szálakat az újból felhajnalodó kuruczvilággal. Nevezetesen — mint a fentebb említett harminczados, Palugyay, 1705-ben Lipót császárhoz benyújtott emlékiratában, megnevezett biztos forrásokra hivatkozva beszéli, — Mónay már az 1703. év kora tavaszán titkos levelezésben áll vala Esze Tamással s a szintén tarpai Szász Andrással. Azután pedig, mikor a fölkelők még a Beszkid-hegyekben voltak, de Rákóczi és Bercsényi fegyverre szólító pátensei (a brzezániai) már megérkezének hozzájuk: ugyancsak Esze és Szász, az utóbbinak egy Tarpán lakó Sámuel nevű szolgálja, továbbá a Várd melletti Kis-Marja helységbeli birtokos Szent-Marjay Ferencz és bizonyos Szabó Ferencz nevű, Thököly-féle, — egyébként a közvetlenül Debreczen alatti Kis-Pires községben tartózkodó — tömösvári hajdu által e pátenseket, titokban leendő terjesztés végett, átküldötték a Tiszán, ide Debreczenben s Biharba. Sámuelről pedig Mónaynak külön is üzentek, hogy a reabizottakat tegye meg. A mit megértvén Mónay Pál: e Sámuel kellő utasításokkal ellátva, tüstént kiküldé a derecskei pusztákra, a hol ekkor Borbély Balázs, Pikó Döme és Pap Istók (sőt Palugyai szerint Ocskay is), a Pál Deák és Ebergényi huszárezredkekből félreállt bujdosó katonákkal táboroznak vala, üzenvén nekik, hogy tartsanak Tarczal felé. A kik is azonnal utnak indulván arra, átkeltek a Tiszán s a Beszkidekben Rákóczihoz csatlakozának. Ekként tehát, már ezen a tiszai-becsi sikert kivívott első regulális lovas-csapatok irányítása is Debreczenből, Mónaytól indult ki. (Mert, hogy a collegium

*) Igen szépen emlékezik meg büségéről s egykori buzgó szolgálatairól a már sirja szélén álló Thököly Imre fejedelem, Mónay Pálnak az érsek-újvári táborból, 1704. nov. 17-én hozzá intézett levelére 1705. aug. közepén a kis-ázsiai Nicomédiából (Izmit) írott válaszában, köszönnvén »több régi jóakaróinkkal és valamikor szolgálatunkban állott hiveinkkel együtt« küldött kegyeletes megemlékezését, s »örömmel értvén azt is, hogy Kglmed az Méltóságos Fejedelem kedves Fiam-Uram (Rákóczi) és az magyar haza szolgálatjában foglalatokodik most is, öregségében is, — melly igaz ügynek ennek előtte én is Kglmeddel együtt valaha munkása voltam, most pedig Isten ítéletjéből mártírja vagyok.« (Thököly Imre naplói s emlékezetes írásai: magy. tud. akadémiai Monumenták, »Irók«, XXIII. köt. 377. l.)

vezetői is be voltak volna avatva az ügybe mint a harminczados állítja, alig hihető.)

Mónay egyszersmind, a mint a tiszai átkelés első hírére vevé, sőt ezt tán megelőzőleg, Rákóczi pátenseit — egyelőre ugyan még csak kéz alatt — meghordoztatván a városban s környékén, fegyvereseket igyekezett toborzani. Pápai János ecsedi praefectus már július 17-én jelenti, ugyancsak Ecsedről, gr. Csáky Istvánnak Szathmárra: »Debreczenből jöven emberem, referálta, hogy Rákóczi pátensivel valami debreczeni emberek alattomban valami colluvest akarván gyűjteni, — a mint-hogy talán valami gyűlt is...«

Rákóczi fejedelem azután az öreg Mónay Pált — a kinek Debreczen városa csakhamar bekövetkezett önkéntes meghódolásában is tetemes része volt, — mind e hü és hasznos szolgálataiért, érdemeiért, a Nagy-Kunság kapitányává s ezredessé, utóbb (1706.) pedig szolnoki várparancsnokká nevezé ki.

Mónay mellett azonban a Dobozy és Komáromy vezetése alatt álló debreczeni tanács is nagy diplomatiai ügyességgel készíté elő a helyzetet. A mint a fejedelem táborába Tiszán átköltözésének biztos hírére vevék: azonnal fölvetették a Rákócziak leendő nyílt behódolás kérdését, s — július 21-kén — követet küldének gr. Nigrelli cs. tábornokhoz Kassára s egyszersmind Szolnokot át Bécsbe az udvarhoz, bejelentvén ebbéli szándékukat, (már ugy, mint az idők kényszere alatt teendőt), s a behódolásra jóváhagyást kérvén. Mert »mit cselekedjünk ilyen extremitásokban? — mondja a követek utasítása; — arra, hogy ellentálljunk, nincs erőnk, sem fegyverünk, (Rákóczi számára, bezzeg, volt bőven!) sem kőfalunk; mezőben minden marhánk, javaink, ha fegyverkezni kezdünk, elveszünk.*)

Igy legalább mentessé tették magokat jóvendőre, a mihamar bekövetkezett elhajlásért.

Ekkép álltak a dolgok Debreczenben. Most tekintsünk nagy Bihar vármegye más vidékére, az Ér-mellékre.

A diószegi várkastélyt s uradalmat Váradnak a törököktől lett visszafoglalása után I. Lipót császár, a hazai törvények ellenére idegennek, egyik német tábornagyának, gr. Gronsfeldnek adományozá. Ez aztán egy Nordermann Sebestyen nevű praefectus alatt német tiszteket küldött le uradalmi kormányzására, s német őrséget vettetett a várba. Nordermann kegyetlen természetű ember volt; a ki is a lakosságot Bocskaytól kapott kiváltságaiából kiforgatván, a várórség segélyével mindenféle képen zaklatta, nyomorgatta, szípolozta. — A szegény nép, természetesen, hálálra meggyűlölé a nyakán ülő idegen zsarnokot, s az elégtelenség ellene nőttön nőtt, — nem sok kellett, hogy teljes forrongásban törjön ki. Különben is, tömérdek volt az Ér-melléken s általában Biharban a kitörésre a legelső kínálkozó alkalommal kész és képes elem: az e tájakon sűrűen megtelepedett egykori Thököly-féle, továbbá a felosztott végbéli katonaság személyében, kinek még régi fegyverek is legtöbbnyire meg valának őrizve.

Tudjuk, hogy már 1072. január közepén azt jelenté Rákócziak Lengyelországban az 1679-iki hegyallyai zendülés egyik vezére, a bár zempléni születésű, de Biharból odaszakadt családból származó Szalontay (Kárándy) János, — ki e vidékeket személyesen bejárta s az újabb forradalom szervezését alattomban előkészíté, — hogy őneki 3—4000 embere van összeírva, akik az első jeladásra készek fegyvert ragadni. Ezek nagyrésze Biharban lakott. És most, a régóta sóvárgva várt nagy események közeledtével a tömegnek nem hiányoztak vezetői. Diószegen lakott nemesi curiáján Bóné András, egykori végbéli vitéz hadnagy,**) a ki az egész titkon előkészítet

*) Városi jkv. Szücs István, id. munkájában, 705. l.

**) Bóné Anerás nevű hadnagy, kit Kglmed esmért, Diószegen telepedett volt, vitt közikben legalább ezer embert; szerencse, ha régen meg nem volt csinálva (elő nem volt készítve a dolog.) Irja gr. Csáky István 1073. július 29-én Szatmárról a volt tiszai-vidéki altábornok id. gr. Barkóczy Ferencznek. (Eredeti levél, gyűjteményemben.)

mozgalomnak lelke volt. Egyetértett vele mindenben Thökölynek ugyanoda telepedett hajdani hajdúezredese, Gó d é n y Pál, ki — nevéhez illően — nagy ivó, de vakmerő ember vala. Tőlük függött, reájok hallgatott az ér-melléki nép. Ők aztán — alkalmasint még Szalontaynak is részvételével — beavatták titkukba és megnyerték az ügynek a Bihar más tájain s az ott körül fekvő megyékben lakó régi kurucz főtiszteket, az öreg Ujvárosi Szücs János és Deák Ferencz még 1672-iki híres ezerek kapitányokat, Borbély Balázst, Kiss Mihályt, Torday Ferenczet, Belteky Tivadart, mind volt Thököly-féle volt hadnagyokat továbbá már a főntebb említett Szent-Marjaj Ferencz kis-marjai birtokost és Szabó Ferenczet, a temesvári kurucz hajdút Kis-Piresről. Sőt ugy látszik, Buday István bihari alispánnak is volt a dologról tudomása; gyors, önkéntes csatlakozása legalább erre enged következtetni. Voltak bizonyára még többen is: kik illető vidékeik fegyverfogásra kész elemeit szemmel tartották folytonosan s Rákóczi brzezáni pátenseit — melyeket, mint már láttuk — Szent-Marjaj és Szabó vivének mez nekik, — köröztették közöttük. A nép elkeseredése oly nagy vala immár, hogy áruló, annyi ezer emberből, nem találkozott. El volt tökéltve köztük hogy mihelyt a kurucz tábor a Tiszán általköltözik, munkához látnak ők is. A jeladást Bónétól várták, mert az első kitörésnek Diószegen kellett történni. Sőt Borbély Balázs ezt sem várhatván be, — mint tudjuk — az övével elment már előre a fejedelem elé, a Besz-kidekbe.

A mint Bóné a tiszabecsi eseményről Esze Tamáséktól tudósítást kapott, hirt ada többi társainak, s július 18-án Gó d é n y Pállal együtt az ér-melléki híveket — többet ezernél — hirtelenséggel összevonván, a rákövetkező hajnalban, vagyis 19-én, a diószegi várat megrohanják, megostromolják, s a mély álmukból fölriadó, fegyverhez kapdosó német őrséget tiszteivel s a gyűlölt praefectussal: Nordermann Sebestyennel egyetemben, halomra konczolják.*) A véres bosszu órája ütött!... Gronsfeld tábornok javában természetesen, prédát hánytak s várat megszállották. Az ily szerencsésen elfoglalt diószegi várkastélyhoz gyülekezett most már mindenfelől a fegyvert fogott nép, vezérével, és pedig oly számban, hogy néhány rövid nap alatt 7—8000 főnyi harczerény ember csoportosult ott, többnyire régi katonák.

E tömegből kezdenek aztán lovas-ezredek formálni Bóné András, Szöcs János, Torday Ferencz, Belteky, s gyalog-ezredek Gó d é n y Pál, Koss Mihály, Szent-Marjaj Ferencz és Szappanos István, saját választott tiszteik alatt, a mint ez a forradalom kezdetén általában történt. Bóné ezredes-kapitány, mint főparancsnok, július 24-én már védleveleket osztogat a Rákóczi hűségére készséggel hódoló községeknek. Sőt meghódolt nekik Szent-Jób vára is, magyar őrsége seregéstől hozzájuk csatlakozván.

A tiszabecsi elsánczolt rév megostromlása jul. 14-én történt, a melynek is, valamint a tutajokból átkötött hidnak őrizetére Rákóczi 200 hajdút hagyván a sánczokban, ő maga táborával általköltözött. Lovassága 15-én már szerte száguldozott a tulsó parti helységeken; a fejedelem ott helyben Tiszabecsnél rendezget Beresényivel a mindenfelől hozzá tóduló fegyveres néppel óránként szaporodó hadait e napon, azután Esze Tamást a maga ezredével előre küldé a Tiszamenti helységeken át — ezek java lakosságát felköltendő — Vásáros-

*) L. Debreczen város jegyzőkönyvét, Szücs Istvánnal, III. kötet 704. l. Továbbá Dul Mihály, g. Koháry István praefectusa, Szécsényből, 1703. jul. 29-én, a Tiszántulról vett hírekről tudósítván urát, — ezek között írja: »Generál Gronsfeld Uram diószegi kastélyát felverték és a mely jókat ott találtak, elpredálták.« (Eredeti levél, gyűjteményemben.) Gf. Csáky István szintén újságolja 1703. jul. 24-én Szathmárról gf. Barkóczy Ferencznek, hogy a kuruczok »már Várad körül is nyargalóznak, Diószegen Gronsfeld uramnak mindenét felpredálták, szolgáit levagdalták.« (Eredeti lev. ugyanott.)

Naményra, hogy e mezőváros révét megszállja s elsánczolja. 16-án maga is utána nyomult táborra zömével, a mint hogy őt 17-én az ócsva-apáti Károlyi-kastélyban, 18-án Naményban, hol szintén hidat köttetett — és 19-én Vaján, a Vayak kastélyában találjuk; innét beüzent a szomszédos Ecsed városába, saját ősi uradalma székhelyére, a bírót magához rendelvén bizonyára az ecsedek — egykori várkatonaság — fegyverre keltése czéljából.

E napokban történt, hogy a közeli kisvárdai várat — melybe a szabócsi nemesség vagyosabb osztálya a néphadtól való féltében zárkózott, — Rákóczi seregének egyrésze körüljárta. A fejedelem fölhitte őket a hódolásra, a hajduság pedig rőzsekötegekkel s deszkákkal rakva meg a magas tornyok védette erődöt környező mocsarat, megrohanással fenyegetődött. A bentlévők azt felelték, hogy ők nem idegenek, hanem hazafiai lévén, semmi ellenségeskedést nem tesznek, csupán az események fejlődését akarják még bevárni, azután majd elválnak. Ott hagyják tehát őket; a kik is Kálló megvétele után nem soká, önként kaput táranak s kuruczokká lőnek.

Mielőtt Rákóczi s hősünk táborát tovább kísérnők: egy a bécsi udvari körök által személyek ellen ép e napokban intéztetett galád merényletről kell megemlékeznünk. Valamint azelőtt Lengyelországban: ugy most idehaza akarták őket elve-halva kézrekeríteni, vagy esetleg legyilkoltatni, a vállalkozókat dus jutalmakkal kecsegtetvén. E gyalázatos czélat megvalósításában egy nagyon előkelő, de a szolgalelkűség sarába nyakig elmerült s magyarságát megtagadott főúr: gr. Pálffy Miklós koronaőr és v. b. titkos tanácsos ajánlkozott közreműködni s eszközül a vén labancz gr. Barkóczy Ferenczet, a Kassa várába szorult felső-magyarországi vice-generálist és zemplémi főispánt szemelé ki. Bécsben 1703. jul. 18-án kelt levelében így buzditja a gyönyörűséges vállalatra Barkóczyt:

Ha kelmek ottan (Kassán) valami módot találhatna abban, hogy Rákóczit vagy Beresényit fogva kaphatnák: igen nagy hirt, szép nevet az által szerezhetne magának, ő Főlségénél is grátiát nyerhetne. — Vannak ottan olyan szegénylegények, az kik pénzért s ajándékért megeselekednek, grátiával is biztathatná őket, ha visszaszöknének és közülök egyiket avagy másikat fogva hozhatnának; igen jó volna, hogyha ekképen vagy másképen az megfogattatások succedálhatna. — A gyilkolásra ugyan nyíltan nem szól: de, mert a vérdíj ki volt tűzve fejökre, a sorok közül kiérthető az is; a minthogy utóbb — mint látandjuk — még nyíltabban ismétlődnek ezen kísérletek.

Bármily labancz vala is azonban az öreg Barkóczy: ily rut dolog végrehajtására mégsem vállalkozék, — a kedélyek általános lelkesedése közepett nem is kapott volna oly elvetemedett »szegénylegényeket.« Eltette tehát a koronaőr gyönyörű levelét a correspondenciái közé, örök emlékezetre; s a dolognak — mely mégis igen jellemző, — komoly következménye, szerencsére nem lőn. Történt ugyan nem sokkal utóbb Rákóczi személye ellen merénylet: de nem a magyar, hanem egy elvetemedett német tiszt által, — a miről alább.

A fejedelem hadaival Kis-Várda alól s illetőleg Vajáról Debreczen felé tartott és ju. 23. Gyulajnál találjuk őt táborban. Előőrsei e napon már a debreczeni pusztákon száguldoztak s 24-én a nagy alföldi főváros péterfiai kapuja előtt megjelentek a legelső kuruczok, csak néhányan, hogy a pusztákon valami esinyímiatt — tegnap elfogott társaikat kikérjék. Kiadták nekik békességesen. Gyulajon fogadá a fejedelem a táborába jött s hűségére álló ecsedei szomszédos vár katonaságát, saját jobbágyait és szabadosait. Nagy-Károlyból, Kállóból, sőt a távoli Szilágy-Somlyóról is csatlakozának táborához vitézek. A fegyvert fogott nép mindenünnen rajzott. Ecsed várat a németek, Leopold parancsára, mint már említők, lerombolák, — de még sem annyira, hogy Kraszna vize rengeteg lapjában nagyon előnyösen fekvő erődöket helyreállítani, vagy legalább — nem sok munkával — védhető állapotba helyezni nem lehetett volna. E körülményről az onnan jött vitéz rend a fejedelemet informálván: ő tüstént kétszáz főnyi

őrséget vetett a várba s elrendelé fölépítését. — Egyszersmind a táborába fogva hozott gr. Bánffy-féle ecsedei praefectust: Pápai Jánost, a ki hűségére állt, mint rendkívül ügyes tollforgató embert, főtáskárává nevezé ki; majd utóbb udv. tanácsosává léptetvén őt elő, nagyfontosságú diplomáciai küldetésekre — főként törökországi követésekre — alkalmazá. Pápaiban Rákóczi egy holtáig hű, buzgó párthívet nyert.*)

Ecsed vára és városával, ugy látszik, egy vagy az azt követő — napon csatlakozott Rákóczi zászlaihoz a legelső m á g n á s, Szathmárvármegye egyik főbirtokosa s régi híres nemzetségének utolsó tagja: Brebiri B á r ó M e l i t h P á l, e megye krasznaközi nemességének bandériuma élén. A törvényhatóságai területéről kiszorult bereg-ugocsi főispán gf. Csáky István, megfogadván sógorának Beresényinek tanácsát, a szathmármegyei fölkellett nemesség tiszabecsi táborának szétoszlása óta csendesen ült Szathmár várában; azonban az itteni parancsnok gr. Löwenburg, őt hivta föl, Károlyi távollétében, hogy Szathmárvármegye nemességét újból insurgáltassa a mindinkább közeledő kuruczok ellen. Csáky betegséget színelve, mentegetődött, de kiirt a csengeri udvarházánál időző b. Melith Pálra; gyűjtse ő fegyverbe s vezényelje a nemességet. Melith egyet gondolt, s elvállalá a megbízást. Jul. 22-én válaszolja Csengerből Csákynek, hogy jó, »én Nemes Vármegyémhez való szeretetemből mind gyűjtisít s mind commandóját Ngod után felvállalom, — assecurálom Ngodat: m e g g y ű l, h a é n l á t o k h o z z á ! . . . « Igy is lőn; felhívására a nemesség — kivált a Kraszna tájaki — szép számmal és azonnal összegyűlének. Ezalatt Melith Pál jul. 23-án d. e. belátogat vala Nagy-Károly várába, komasszonyához, a Bécsben jutalmat kunyoráló dolhai győző b. Károlyi Sándor nejéhez, Barkóczy Krisztina grófnőhöz. Károly vára nem volt épen erős hely: de négy bástyája, széles víz-árkai, rendszeres ostromot, réstörtést tettek volna szükségessé. Elég ágyu volt benne, egy század jó fegyveres hajdu s negyven német muskatélyos képezé őrségét, Fekete Ferencz várkapitány alatt, ki a grófnőnek főtanácsadója volt. Melithnek látogatásával czélja volt ezen ember befolyását megingatni. — Beszélgetésbe elegendvén Barkóczy Krisztinával, »szavaiból kezdtem észre venni — írja ez, a látogató Melithről — hogy nem szintén jó helyen jár elméje; mert mindjárt kezdte mondani, hogy kár, hogy nem volt tanácsadóm, ki az dolhai rabokat be nem hadta volna (Szathmárra) küldeni, hanem inkább tetettet volna szaladást rajtok. S azon próbálgattott: ezen helylyel (Károlylyal) mit akarok? Ijesztett mindenképen, s alattomban szolgálmat s ugy katonarendeket csalogattott; melylyet megértvén, in tettem: Jól meggondolja végét dolgának, nem semmi lévén felkent királyt embernek elárulni, etc. Uramnak kardját, tarsolyát, nyári pánczél ingét, puskáját mind kérte tőlem kölcsön, nem tudom, mit akart vélek? Egyebet rajtam nem csalhatott, hanem egy oleska kardját elvitte Uramnak, ugy adván neki, hogy Szathmárt megcsináltatja. Ez meg lévén, még ebédre sem marasztottam, alig vártam, hogy kimenjen innen, észben vévén gonosz szándékát . . . — Eppen mindenestül kurucz kézben adott volna. Azok is, kik innét kuruczszá lettek, kiszökvén, mind az ő istentelen csalogatásai miá lettek.«

(Vége köv.)

*) Gróf Csáky István írja 1703. jul. 29-én Szathmárról gr. Barkóczy Ferencznek: »Most Debreczen felé vagyon Rákóczi hadaival; Ecsed városában kétszáz lovas praesidiumot hagyott, várat is építi. — be jó volt elrontani! Azon jószágot visszafoglalta magának és a gubernátor benn levő praefectussát rabul vitte el.« (Eredeti levél gyűjteményemben.) B. Károlyi Sándor is újságolja, Bécs, 1703. aug. 4., hazulról vett levelekből merítve, unoka-testvérének b. Palocsay György huszárkapitányának: »Az egész föld népe majd Budáig, nagy rémülésben vagyon Rákóczi és Beresényi zürzavara miatt, a ki is naponként szaporodik. Diószegre beszállottak, Ecsedben praesidiumot tettek; a táján Károly a véghely.« (Eredeti levél a b. Palocsay-levéltárban Lőcsén.)

Pályázati hirdetés.

A debreczeni »Margit«-fürdő intézetben **1892. év január hó 1-től** a rendfentartására nézve egy

ellenőri állás

rendszeresített, illő javadalmazás mellett. — Pályázhatik minden 30—60 éves jó bizonyítványokkal bíró intelligens férfi. — Jelentkezhetni a »Margit«-fürdő irodájában. 520. 4—4.

Rickl József Zelmos

DEBRECZENBEN.

Ajánl

petroleumot

(tisztá nem gyulékony)

liter számra . 16, 18 és 20 kr,
császárolajat . . . . . 26 „
király olajat . . . . . 30 „

továbbá:

MAGYAR- és FRANCZIA-COGNACOT,

Cuba-, Jamaica- és Ananás-rumot,

Pecco, Mandarin, Császár, melang Souchong

TEÁT,

TEA-SÜTEMÉNYEKET,
déli gyümölcsöt,

legfinomabb cukrot, kávé, csokoládét

és minden fűszerszakmába tartozó árut

a legjutányosabb napi áron.

NŐI DIVAT TEREM

Kunz József és Társa

czégnél

DEBRECZEN.

Van szerencsénk a n. é. hölgy közönség becses tudomására hozni, hogy a jelen

őszi és téli

évadra a

legujabb divatkelmék

dus választékban raktárra érkeztek, melyekből kívánatra saját ujonnan berendezett divattermünkben

női öltözékeket

minden igényeknek megfelelően szakképzett erők által izlésteljesen és jutányosan állítottunk elő.

Vászon, kész fehérnemű és szőnyeg

479 nagy raktárunk 24—

Menyasszonyi kelengyék

kiállításához teljes választékot nyújt.

KARÁCSONYI és UJÉVI

ajándékoknak,

valamint minden más alkalmi meglepetésekre hasznos és czélszerű

Porcellán, Chinaezüst, Bronze és Majolika

ujdonságok.

Ditmar Brüner, s hazai gyártmányú

ASZTALI- és FÜGGŐLÁMPÁK, NAP- és VILLAMÉGÖKKEL

porcellán-, ét-, kávé-, thea,

ugyszinte mindennemű

üveg-, ivó- és likőr-készleteket nagyválasztékban ajánl

Kaszanyitzky Endre

előbb Kuhinka I. K. Debreczenben.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan teljesítettek. Árjegyzékekkel kívánatra bérmentve szolgálók. 18.

Jégpálya megnyitás!

A „MARGIT“-FÜRDŐ JÉGPÁLYA

kedden f. hó 22-én és csütörtökön

a n. é. közönség használatára megnyitott.

Minden ünnep- és vasárnap-délután bent a teremben

séta-hangverseny

530.

és kint a jégpályán is

2.

KATONA-ZENE és VILLANY-VILÁGITÁS.

HIRDETÉMÉNY.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni, hogy az általunk feltalált

aszfalt tölgyfa-padló

(Asphalt Parquette)

forgalomba hozására ugy a magyar, mint az osztrák kereskedelmi miniszteriumtól **kizárólagos szabadalmat** nyertünk. Találmányunk fontosságát azon körülmény képezi, hogy mi nem **tapasztjuk**, hanem külön e célra gyártott aszfaltra **szegezzük** a parkett szeleteket, mely így a nedvesség felszívódását és a gomba képződést teljesen megakadályozza. **Csin** és **olcsóság** tekintetében is a versenyt bármely hasonló vívmánnyal kiállja, sőt felül is mulja. — Megrendelések eszközölhetők:

BAK LAJOS és POLLÁK SAMU KOLOZSVÁROTT.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradtunk tisztelettel

BAK LAJOS és POLLÁK SAMU.

Értekezhetni Polák Samu irodájában, Széchényi-utca 1801.

510

4—6

Dr. Nagy Kálmán

orvos, sebész, szülész, szemész,

gyermek gyógyász.

RENDEL:

délelőtt 8—10, délután 2—3 óráig.

Lakik Czegléd-utca, Kulesár-ház.

Karácsonyi és ujévi

AJÁNDÉKUL

leszállított árak mellett:

Női ruha-szöveteket és diszeket,

MOSÓ VEFZEKET és TOILEKET,

HIMALAY-, BERLINER KENDŐKET,

kötényeket

és egyéb

divat cikkeket

ajánl:

GYENES LAJOS

Debreczen, főtér városház épület.
499.

Leszállított árak!

Leltározás alkalmából december 1-től kezdve

az összes raktárunkon lévő

női ruhaszöveteket,

FEKETE DIVATKELMÉKET IS,

színes mosó vefezeket,

TÉLI GYAPJU NAGYKENDŐKET,

trikot derék és gyermek-ruhákat,

valamint

szőnyegeket

Smyrna, Axminster, Brüssler, Tapestry és hollandi

SZŐNYEGEKET IS,

függönyöket

mélyen

leszállított árakon

árusítjuk el.

SZABÓ LAJOS FIAI

DEBRECZEN, RÓZSATÉR.

508.

—16

Uj temetkezési intézet!

DANKÓ MIHÁLY

ujjonnan berendezett

temetkezési intézete

DEBRECZENBEN,

Czegléd-utca 2155. szám alatt, a gyógyszerházzal szemben.

Becsés tudomására hozom, miszerint: a nagyérdemű közönség elismerő bizalmánál fogva üzletemet fokozatosan oda fejlesztettem, hogy a temetkezéshez megkívántató

ércz, fa és mindennemű behuzott, egyszerű és diszes koporsók, halotti kellékek, gyászokcsik, legszebb kivitelben,

a gyászoló felek igényeihez mért

tisztességes olcsó árért

szolgáltatnak ki. Főtörekvésem leendő mindig a szolid verseny betartása mellett a szigorú pontosság és figyelem.

Elvállalok mindennemű temetések rendezését, helyben, mint vidéken. — Húlszállítást minden irányban.

Ércz, má, és élővirág koszorúk előállítását szalag felirással — vagy a nélkül — a kor kiválalmihoz mért olcsó árért.

Kérve a n. é. közönség pártfogó támogatását, hogy a szomorodott felek igényeit továbbra is méltányosan elégíthessem ki.

Debreczen, 1891. November hó.

Kiváló tisztelettel:

DANKÓ MIHÁLY

468.

KÉPES CSALÁDI LAPOK

SZÉPIRODALMI és ISMERETTERJESZTŐ KÉPES HETILAP.

Szerkeszti: Dr. Tolnai Lajos. Főmunkatárs: Dr. Váradi Antal. Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Dr. Murányi Ármin.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

a „Hölgyek Lapja” című divat-melléklettel s a regénymelléklettel együtt: Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok” című hetilap új negyedébe lép. A magyar szépirodalomnak e hatalmas tényezőjét, a magyar művelt családoknak e szellemi kincsét a következő írók és írónők támogatják: Jókai Mór, Lauka Gusztáv, Rudnyánszky Gyula, Dalmady Győző, Mikszáth Kálmán, Komócsy József, Temérdek (Jeszzensky Danó), dr. Prém József, dr. Sziklay János, Incevény László Palágyi Lajos, Erdőy Dániel, Dengi János, Tölgyesi Mihály, Vértessy Gyula, Méry Károly, dr. Murányi Ernő, Petri Mór, dr. Roditzky Jenő, Csorba Palotai Ákos, stb.; Beniczki-Bajza Lenke, Büthner Lina, Nagyvárady Mira, Kuliffay-Benitzky Irma, Harmath Lujza, Hevessiné-Sikor Margit, V. Gaál Karolina, Karlovsky Ida, Mericzay-Karossa Irma, Erzsike stb. stb.

A „Képes Családi Lapok” az összes szépirodalmi képes heti lapok között a legélénkebb, legváltozatosabb. Tartalma az irodalom minden vállfaját felöleli; képei a jelen eseményeit s a leghíresebb festők műveit mutatják be.

„Hölgyek Lapja” című havonként kétszer megjelenő divat-melléklete a legújabb divatképeket hozza s e mellett a magyar háziasszonyoknak valóságos szellemi titkára, a mennyiben a nevelés, az egészség, a gazdaság, kertészet, a háztartás s a konyha terén nincs olyan kérdés, a melyet ne tárgyalna s nincs olyan titok, a melybe hölgyeinket be ne avatná.

Regénymelléklete külön beköthető négy kötet érdekes regénnyel ajándékozza meg évenként az előfizetőt.

Zöld borítéka is tele van mulattató közleményekkel, humoros apróságokkal, sakk-, kép-, szám-, kocka- és pont-talányokkal és szőrejtvényekkel, melyeknek megfejtői értékes jutalmakat kapnak.

Mutatványszámokat ingyen és bementve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik ez iránt — legzélszerűbben levelezőlapon — hozzá fordulnak.

A ki az egész évre szóló hat frtnyi előfizetési összeget 40 krajczár csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak 4 regényt; a ki 3 frt előfizetési összeget 30 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküld, annak két regényt; és a ki csak 1 frt 50 krnyi negyedévi előfizetési díjat 20 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküld, annak a kiadóhivatal egy regényt küld ajánlva jutalmul.

A ki 3 új előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismerésül egy diszes emlékkönyvet küld a kiadóhivatal.

Megrendelhető postautalványon minden postahivatalnál és minden könyvkereskedésben. Előfizetéseket (a hónap bármely napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala Budapest, Nagykörön-utca 20 szám.

516

Teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk.

3—6